

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/54/2021
Identifikačné číslo spisu:	8716010297
Dátum vydania rozhodnutia:	07.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8716010297.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča, na neverejnom zasadnutí konanom 7. septembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvinenej Ing. U. L. pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvinenej Ing. U. L. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/16/2019 z 21. mája 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej Ing. U. L. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 5T/33/2016, z 15. novembra 2018 bola obvinená Ing. U. L. uznaná za vinnú zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustila na tom skutkovom základe, že

1/ ako predávajúca a ako výlučná vlastníčka nebytového priestoru, zariadenia služieb č. X - X, v Y. F., súpisné číslo XXXX, postaveného na pozemku parc. č. XXX m2, so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku v 7517/72192 - inách, zapísaný na LV XXXXX, katastrálne územie E., obec E., okres E. (ďalej len „nehnutelnosť“), v období od 10. októbra 2011 do 10. novembra 2011 v E. v úmysle obohatiť seba alebo iného pod zámienkou predaja nehnuteľnosti, vylákala od kupujúcej MUDr. K. L.Í., nar. X. L. XXXX, trvale bytom E., G. XXXX/XX (ďalej len „poškodená“) kúpnu cenu v sume 38.000,00 Eur, pričom dňa 10. novembra 2011 pri uzatvorení kúpnej zmluvy poškodenú uviedla do omylu tým, že v rozpore so skutočnosťou prehlásila, že na predmetnej nehnuteľnosti neviazu žiadne dlhy, bremená, záložné práva alebo akékoľvek iné právne povinnosti a zároveň predstierala zabezpečenie kvitancie potrebnej na výmaz záložného práva, ktoré viazlo na predmetnej nehnuteľnosti v prospech záložného veriteľa PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, Europlatz 1a, 4020 Linz, Rakúska republika (ďalej len „záložný veriteľ“), ktorým bola zabezpečovaná pohľadávka záložného veriteľa voči dlžníčke U. L. v celkovej výške 485.000,00 Eur, pričom v skutočnosti kúpnu zmluvu uzatvárala s vedomím už prebiehajúceho súdneho konania o nariadenie predbežného opatrenia týkajúceho sa zákazu nakladania s predmetnou

nehnuteľnosťou vedeného Okresným súdom Ružomberok pod číslom 5Cb/32/2011 ako aj s vedomím, že podmienky pre vystavenie kvitancie nikdy nesplnila a že o vystavenie uvedenej kvitancie záložného veriteľa nikdy nepožiadala, čím spôsobila MUDr. K. L., nar. X. L. XXXX, trvale bytom E., G. XXXX/XX škodu v celkovej výške 38.000,00 Eur,

2/ ako konateľka spoločnosti M + OK, s. r. o., so sídlom M. Madačova 1943/5, 034 01 Ružomberok, IČO: 36824399 uzatvorila ako nájomca dňa 1. apríla 2011 v Poprade, v predajni Motor - Car Poprad, spol. s r. o., Autorizovaný predaj a servis Mercedes Benz, ul. Partizánska 4447/102, Poprad s prenájomcom Mercedes - Benz Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, zmluvu o finančnom leasingu č. XXXXXX - G., ktorej predmetom leasingu bolo osobné motorové vozidlo zn. Mercedes - Benz, typ G 55 AMG, r. výroku 2011, č. karosérie S. a ktoré v zmysle preberacieho protokolu zo dňa 1. apríla 2011 prebrala v predbežnej leasingovej cene 152.736,00 Eur, kde pri kúpe vozidla predložila finančné výkazy spoločnosti M + OK, s. r. o., a to Súvahu a Výkaz ziskov a strát za rok 2010, zostavené dňa 9. februára 2011, ktoré sa nezakladali na pravde a v ktorých uviedla nepravdivé údaje o ziskoch spoločnosti, na základe ktorých jej bolo schválené uzatvorenie leasingovej zmluvy, nakoľko vo finančných výkazoch vyhotovených dňa 28. júna 2011, podaných a zaevidovaných na Daňovom úrade v Ružomberku za zdaňovacie obdobie r. 2010 uviedla záporné zostatky spoločnosti, kde týmto spôsobom uviedla spol. Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., do omylu vzhľadom k tomu, že už v čase uzatvorenia leasingovej zmluvy jej ako konateľke spoločnosti M + OK, s. r. o., so sídlom M. Madačova 1943/5, 034 01 Ružomberok, IČO: 36824399 bola známa finančná situácia a na základe takto predložených dokladov vylákala predmet leasingu, čím spoločnosti Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, 831 07, IČO: 35 728 116 spôsobila škodu vo výške 104.576,15 Eur.

Postupom podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona okresný súd zrušil výrok o vine z rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/100/2013, z 25. augusta 2014, právoplatného 10. mája 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018, ktorým bola menovaná uznaná za vinnú zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, ako je tento podrobne rozvedený vyššie v bode 1/ skutkovej vety rozsudku Okresného súdu Poprad.

Okresný súd Poprad súčasne podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uložený menovanej rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/100/2013, z 25. augusta 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018, ktorým jej bol podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 8 (osem) mesiacov, s výkonom trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ako aj trest zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu podľa zákona č. 189/2009 Z. z. vo výmere 3 (tri) roky a ktorým bol podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušený výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/34/2013, z 8. januára 2014, uložený menovanej pre pokračovací zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona vo výmere 3 (tri) roky, spolu s trestom zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu podľa zákona č. 186/2009 Z. z. vo výmere 3 (tri) roky, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Za to okresný súd menovanej podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, resp. § 42 ods. 1 Trestného zákona, s poukazom na § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona a s prihliadnutím na § 37 písm. m) Trestného zákona uložil súhrnný spoločný trest vo výmere 11 (jedenásť) rokov a 8 (osem) mesiacov, na výkon ktorého obvinenú podľa § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Okresný súd obvinenej uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s použitím § 42 ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v znení neskorších znení a doplnkov vo výmere 3 (tri) roky s tým, že podľa § 78 ods. 1 Trestného zákona s

použitím § 76 ods. 1 Trestného zákona menovanej uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Okresný súd napokon obvinenej podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil povinnosť zaplatiť poškodenej spoločnosti Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, 831 07, IČO: 35 728 116 škodu vo výške 104.576,15 Eur.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, rozhodujúc na podklade odvolania podaného obvinenou rozhodol rozsudkom, sp. zn. 7To/16/2019, z 21. mája 2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d) Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu, zatiaľ čo na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol tak, že

- podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona zrušil v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/100/2013, z 25. augusta 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018 výrok o vine v bode 1/ rozsudku, ktorým bola menovaná uznaná za vinnú zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, celý výrok o treste, ktorým jej bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 8 (osem) mesiacov so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu podľa zákona č. 186/2003 Z. z. vo výmere 3 (tri) roky ako aj výrok o náhrade škody a ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad, zatiaľ čo súčasne

- obvinený uznal za vinnú zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa menovaná dopustila na tom skutkovom základe, že

1/ ako predávajúca a ako výlučná vlastníčka nebytového priestoru, zariadenia služieb č. 4 - 1, v Y. F., súpisné číslo XXXX, postaveného na pozemku parc. č. XXX m2, so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a pozemku v 7517/72192 - inách, zapísaný na LV XXXXX, katastrálne územie E., obec E., okres E. (ďalej len „nehnutelnosť“), v období od 10. októbra 2011 do 10. novembra 2011 v E. v úmysle obohatiť seba alebo iného pod zámienkou predaja nehnuteľnosti, vylákala od kupujúcej MUDr. K. L., nar. X. L. XXXX, trvale bytom E.D., G. XXXX/XX (ďalej len „poškodená“) kúpnu cenu v sume 38.000,00 Eur, pričom dňa 10. novembra 2011 pri uzatvorení kúpnej zmluvy poškodená uviedla do omylu tým, že v rozpore so skutočnosťou prehlásila, že na predmetnej nehnuteľnosti neviazu žiadne dlhy, bremená, záložné práva alebo akékoľvek iné právne povinnosti a zároveň predstierala zabezpečenie kvitancie potrebnej na výmaz záložného práva, ktoré viazlo na predmetnej nehnuteľnosti v prospech záložného veriteľa PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, Europlatz 1a, 4020 Linz, Rakúska republika (ďalej len „záložný veriteľ“), ktorým bola zabezpečovaná pohľadávka záložného veriteľa voči dlžníčke U. L. v celkovej výške 485.000,00 Eur, pričom v skutočnosti kúpnu zmluvu uzatvárala s vedomím už prebiehajúceho súdneho konania o nariadenie predbežného opatrenia týkajúceho sa zákazu nakladania s predmetnou nehnuteľnosťou vedeného Okresným súdom Ružomberok pod číslom 5Cb/32/2011, ako aj s vedomím, že podmienky pre vystavenie kvitancie nikdy nespĺnila a že o vystavenie uvedenej kvitancie záložného veriteľa nikdy nepožiadala, čím spôsobila MUDr. K. L., nar. X. L. XXXX, trvale bytom E., G. XXXX/XX škodu v celkovej výške 38.000,00 Eur,

2/ ako konateľka spoločnosti M + OK, s. r. o., so sídlom M. Madačova 1943/5, 034 01 Ružomberok, IČO: 36824399 uzatvorila ako nájomca dňa 1. apríla 2011 v Poprade, v predajni Motor - Car Poprad, spol. s r. o., Autorizovaný predaj a servis Mercedes Benz, ul. Partizánska 4447/102, Poprad s prenajímateľom Mercedes - Benz Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, zmluvu o finančnom leasingu č. 116606 - L, ktorej predmetom leasingu bolo osobné motorové vozidlo zn. Mercedes - Benz, typ G 55 AMG, r. výroku 2011, č. karosérie F..XXX a ktoré v zmysle preberacieho protokolu zo dňa 1. apríla 2011 prebrala v predbežnej leasingovej cene 152.736,00 Eur, kde pri kúpe vozidla predložila finančné výkazy spoločnosti M + OK, s. r. o., a to Súvahu a Výkaz ziskov a strát za rok 2010, zostavené dňa 9. februára 2011, ktoré sa nezakladali na pravde a v ktorých uviedla nepravdivé údaje o ziskoch spoločnosti, na základe ktorých jej bolo schválené uzatvorenie leasingovej zmluvy, nakoľko vo finančných výkazoch vyhotovených dňa 28. júna 2011, podaných a zaevidovaných na Daňovom úrade v Ružomberku za zdaňovacie obdobie r. 2010 uviedla záporné zostatky spoločnosti, kde

týmto spôsobom uviedla spol. Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., do omylu vzhľadom k tomu, že už v čase uzatvorenia leasingovej zmluvy jej ako konateľke spoločnosti M + OK, s. r. o., so sídlom M. Madačova 1943/5, 034 01 Ružomberok, IČO: 36824399 bola známa finančná situácia a na základe takto predložených dokladov vylákala predmet leasingu, čím spoločnosti Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, 831 07, IČO: 35 728 116 spôsobila škodu vo výške 104.576,15 Eur.

Za to krajský súd uložil obvinenej podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 3 Trestného zákona, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2 Trestného zákona a s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona spoločný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na výkon ktorého menovanú zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Trestného zákona do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd obdobne tak podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uloženom obvinenej:

- v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/34/2013, z 8. januára 2014 pre pokračovací zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého bol obvinenej podmienčne odložený na skúšobnú dobu za súčasného uloženia probačného dohľadu vo výmere 3 (tri) roky ako aj podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu v zmysle zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v znení neskorších zmien a doplnkov vo výmere 3 (tri) roky,
- v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/67/2016, z 8. októbra 2018 pre skutok právne kvalifikovaný v bode 1/ ako prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, resp. v bode 2/ a 3/ ako pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, kedy súd podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu, nakoľko trest uložený obvinenej rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/100/2013, z 25. augusta 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018 vo výmere 5 (päť) rokov a 8 (osem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia považoval na ochranu spoločnosti a ochranu páchatel'a za dostatočný,
- v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/12/2015, z 10. októbra 2018, pre skutok právne kvalifikovaný v bode 1/ a 2/ ako opakovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, resp. v bode 3/ ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, kedy súd podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu, nakoľko trest uložený obvinenej rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/100/2013, z 25. augusta 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018 vo výmere 5 (päť) rokov a 8 (osem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia považoval na ochranu spoločnosti a ochranu páchatel'a za dostatočný,

ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd obvinenej rovnako tak uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s použitím § 42 ods. 2 Trestného zákona aj trest zákazu činnosti vykonávať činnosť finančného agenta a finančného poradcu podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v znení neskorších zmien a doplnkov vo výmere 3 (tri) roky; podľa 78 ods. 1 Trestného zákona a s použitím § 76 ods. 1 Trestného zákona menovanej uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok.

Napokon krajský súd obvinenej podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil povinnosť nahradiť:

- poškodenej spoločnosti Mercedes Financial Services Slovakia, s. r. o., Tuhovská 11, Bratislava, 831 07, IČO: 35 728 116 škodu vo výške 104.576,15 Eur,
- poškodenej MUDr. K. L. škodu vo výške 38.000,00 Eur.

Proti rozsudku krajského súdu podala obvinená dovolanie, a síce s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Obvinená podané dovolanie odôvodnila (mimo stručného zhrnutia konania predchádzajúcemu podaniu dovolania) v podstate nasledovne:

„ rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci výmery trestu považujem za nezákonné, ... Krajský súd v Prešove ako odvolací súd vo svojom napadnutom rozhodnutí, podobne ako súd prvej inštancie tiež nesprávne právne posúdil vec, resp. rozhodol vec podľa nesprávnej právnej kvalifikácie, čo malo v konečnom dôsledku za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Odvolací súd posúdil vec kumulatívne a v podstate dva samostatné trestné činy posúdil ako pokračujúci trestný čin s rovnakým skutkovým základom, pričom konanie týkajúce sa nebytového priestoru, pri ktorom vznikla škoda v sume 38.000,00 Eur a konania týkajúceho sa motorového vozidla ... pri ktorom vznikla škoda v sume 104.576,15 Eur je odlišné, pričom s poukazom na moje právne postavenie v každom jednotlivom prípade je potrebné rozlišovať, že ide o dve protiprávne konania. V prípade posudzovania môjho konania vo veci nebytového priestoru mal odvolací súd dôjsť k zisteniu, že právna kvalifikácia spadá pod ustanovenie o podvode podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, kde je určená trestná sadzba v rozpätí tri až desať rokov odňatia slobody, nakoľko odvolací súd a predtým aj súd prvej inštancie, posúdil vec podľa prísnejšej právnej kvalifikácie, a to podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona s výmerou trestu odňatia slobody na desať až pätnásť rokov. V prípade posudzovania môjho konania vo veci motorového vozidla ... s poukazom na moje právne postavenie, štatutárneho orgánu, konateľky obchodnej spoločnosti ... mal odvolací súd dôjsť k zisteniu, že právna kvalifikácia spadá pod ustanovenie o úverovom podvode podľa § 222 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, kde je určená trestná sadzba v rozpätí päť až dvanásť rokov odňatia slobody, nakoľko odvolací súd a predtým aj súd prvej inštancie, posúdil vec podľa prísnejšej právnej kvalifikácie, a to podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona s výmerou trestu odňatia slobody na desať až pätnásť rokov. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove podľa prísnejšej právnej kvalifikácie je založené na nesprávnom právnom posúdení veci a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia Trestného zákona, pričom práve právna kvalifikácia ... mohla mať podstatný vplyv na uloženie výmery trestu odňatia slobody, ktorý mi súd uložil”.

Obvinená zároveň dodatočne predložila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 14. apríla 2022 vlastnou rukou spísané podanie označené ako „Žiadosť o preverenie”, v ktorého rámci uviedla, že „ ... prosím Vás, v mojom prípade je veľa procesných chýb, preto Vás žiadam o postúpenie veci na Krajský súd Prešov, aby opätovne rozhodoval. Prosím Vás o mimoriadne zníženie trestu a prekvalifikovanie skutku”. V ďalšom doplnení dovolania, doručenom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 24. mája 2022 obvinená uviedla, že „ ... som nevinná, pretože daňové priznania vyplňala účtovníčka R. B.Á. V prípravnom konaní klamala, chcem, aby vypovedala na súde. Auto bolo riadne poistené a ukradnutie auta som nahlásila spoločnosti Mercedes - Benz aj na poisťovňu Allianz škodu. Od poisťovne si škodu vôbec nevymáhali, ale jednoducho ma obvinili, že som vylákala predmet leasingu, čo nie je pravdou. Žiadam, aby znalec z odboru ekonómie posúdil daňové priznania, zistil aké a koľko boli rozdiely. Som invalidnou na 65% invalidity, dôchodkyňou a veľmi ťažko psychicky znášam väzenie, som ešte aj slobodnou matkou 12 ročného dieťaťa, ktoré je veľmi citovo naviazané na mamu (teda na mňa) a veľmi ťažko to nesie. Trpím závažnou depresívnou poruchou - recidivujúca depresívna porucha a ťažkými psychosomatickými účinkami, denne mi dávajú 14 psychiatrických liekov. Treba vypočúť MUDr. M. - doktorku v F. a MUDr. Y., doktora z psychiatrickej liečebne v Plešivci, kde som sa viackrát liečila. Som zdravotne ťažko postihnutá. Žiadam o zmenu právnej kvalifikácie, o mimoriadne zníženie trestu, žiadam aby Krajský súd v Prešove opätovne pojednával a rozhodol o mojej nevine. Skutočne som, ani účelovo ani nijak inak nedávala druhé daňové priznanie, aby som sa dostala k leasingu auta. Auto sa našlo v L., kde spol. Mercedes Benz si ho mohlo ísť prevziať, resp. uplatniť si náhradu škody z poisťovne”.

Obvinená dodatočne doplnila prostredníctvom obhajcu [a to vskutku obsiahlym spôsobom, nakoľko dotknuté doplnenie dovolania spočíva v 59 (päťdesiatich deviatich) stranách] podané dovolanie písomným podaním adresovaným priamo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky; z dôvodu zachovania čo najväčšej možnej miery prehľadnosti a zrozumiteľnosti aktuálneho uznesenia Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetné doplnenie dovolania zosumarizoval do nasledujúcich kľúčových okruhov

dovolacích námietok:

- obvinená pôvodne uplatnené dovolacie dôvody „rozšírila“ aj o dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g) Trestného poriadku s tým, že všetky tieto dôvody neboli obvinenej známe v pôvodnom konaní, a preto neboli namietané najneskôr v konaní pred odvolacím súdom v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku,
- v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania mali byť porušené ústavné práva a slobody, resp. základné ľudské práva a slobody obvinenej, na ktorých ochranu všeobecné súdy rezignovali; v zmysle dovolacích námietok má ísť najmä o vykonanie verejného zasadnutia Krajským súdom v Prešove, ktoré sa, cit.: „vôbec nemalo konať“, zatiaľ čo krajský súd akceptoval len dôkazy v neprospech obvinenej (medzi ktoré patria aj údajne nezákonné dôkazy), čím nebolo zabezpečené právo obvinenej na obhajobu,
- krajský súd nereagoval na závažné porušenia ústavných práv a slobôd a jeho rozhodnutie považuje obvinená za arbitrárne,
- obvinená dodatočne zistila, že obhajca, ktorý jej bol ustanovený ex offio a zastupoval ju tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom nikdy nepôsobil v odvetví trestného práva, a preto nedisponoval dostatočnou mierou odbornosti; naopak, bol úplne pasívny a bez znalosti veci - čo sa týka pôvodne podaného dovolania, toto bolo spracované iným ustanoveným obhajcom, ktorý ho však čo do rozsahu koncipoval do „jedného odstavca“,
- vykonaniu verejného zasadnutia, na ktorom vyhlásil krajský súd rozsudok bránila zákonná prekážka vyvstávajúca zo zákona č. 62/2020 Z. z., podľa ktorého súdy „smeli“ pojednávať len v nevyhnutnom rozsahu a trestná vec obvinenej nespĺňa atribúty závažnosti a dôležitosti, na podklade ktorých by krajský súd „smel“ vykonať verejné zasadnutie, na ktorom by zrejme beztak bola obmedzená účasť verejnosti spolu s obmedzením ústavného práva a základného ľudského práva obvinenej osoby na verejné prejednanie jeho trestnej veci,
- súd (pozn.: nešpecifikujúc, ktorý súd má obvinená na mysli, no zrejme ním má byť súd prvého stupňa) nekonal s obvinenou, ale s inou osobou („občanom M.“), čo Trestný poriadok neumožňuje rovnako ako nepripúšťa možnosť, aby mohol byť obvinený alebo obžalovaný v konaní zastúpený aj inou osobou ako obhajcom (s výnimkou zákonného zástupcu podľa § 35 a nasl. Trestného poriadku),
- vo vzťahu k doručovaniu zásielok adresovaných obvinenej neboli splnené zákonné podmienky podľa § 65, resp. § 66 a nasl. Trestného poriadku, čo preukazuje skutočnosť, že na predmetné zásielky odpovedala priamo osoba, ktorá ich za obvinenú prevzala a nikdy nie obvinená; túto skutočnosť súd ignoroval, zatiaľ čo súčasne došlo k porušeniu povinností poštovej doručovateľky, preto sú okolnosti doručovania v rozpore so zákonom,
- tretia osoba, ktorá zásielky preberala, je osobou odsúdenou za trestnú činnosť, ktorej sa mala dopustiť spoločne s obvinenou, čiže jej záujmy nemuseli byť vôbec v zhode so záujmami obvinenej; táto osoba navyše uviedla, že disponuje generálnym splnomocnením na zastupovanie obvinenej v predmetnom trestnom konaní a súčasne je opatrovníkom obvinenej; súd si však vôbec nevyžiadal rozhodnutie o prípadnom ustanovení opatrovníka obvinenej, ktoré sa síce v spise nachádza, no nadobudlo právoplatnosť až 29. januára 2019, teda dávno po tom, ako táto osoba tvrdila, že je opatrovníkom obvinenej,
- súd doručoval obvinenej obžalobu i výzvu podľa § 240 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku spoločne s termínom hlavného pojednávania do vlastných rúk, avšak obvinená tieto písomnosti neprevzala; tieto prevzala až 12. októbra 2016 „táto spomínaná tretia osoba“, obvinená dôležité písomnosti neobdržala a už vôbec nie v potrebnej lehote na potrebnú reakciu a včas; to potvrdzuje, že na tieto písomnosti v stanovenej lehote nereagovala, súd nemal potvrdené, že doručenie prebehlo v súlade so zákonom,
- iba tretia osoba poslala súdu 18. októbra 2015 e-mail, prezentujúc sa ako zástupca obvinenej s príslušným splnomocnením a súčasne ako opatrovník obvinenej, kedy uviedol, že je druhom obvinenej a disponuje generálnym splnomocnením na jej zastupovanie, že obvinená je chorá a nesúhlasí s vykonaním hlavného pojednávania v jej neprítomnosti; na podklade ďalších e-mailov, ktoré odoslala „tretia osoba“, súd vykonal hlavné pojednávanie s tým, že konštatoval neúčasť obvinenej, ktorá ale podľa mienky súdu mala mať riadne vykázané doručenie a zachovanú lehotu na prípravu, zatiaľ čo jej neúčasť súd ospravedlnil s odkazom na e-mail z 18. októbra 2016 a písomnosť doručovanú poštou - následne však súd uznesením podľa § 228 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku prerušil trestné stíhanie obvinenej,
- súd nevedel a ani nemohol vedieť, či pominuli dôvody prerušenia trestného stíhania; napriek tomu pre

účely vykonania znaleckého dokazovania rozhodol na neverejnom zasadnutí 15. februára 2017 o pokračovaní v trestnom stíhaní, a to bez toho, aby v spise existoval dôkaz o tom, že ťažká choroba obvinenej pominula - z uznesenia je totiž zrejmý len dôvod pokračovania v trestnom stíhaní, v spise neexistuje dôkaz o tom, že by ťažká choroba obvinenej pominula, napriek tomu po vykonaní znaleckého dokazovania sa v hlavnom pojednávaní pokračovalo 7. augusta 2017, ktoré obvinená žiadala odročiť podaním z 31. júla 2017 (súdu bolo doručené 1. augusta 2017) opäť „tretou osobou“ („občanom M."), a to zo zdravotných dôvodov na základe lekárskeho potvrdenia, čo ale súd odmietol a vyžadoval účasť obvinenej pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, resp. tejto „odporučil“, aby súhlasila s konaním v jej neprítomnosti, odvolávajúc sa na závery znaleckého dokazovania z mesiacov apríl až máj 2017, podľa ktorých sa obvinená mohla zúčastniť hlavného pojednávania bez prihliadnutia na skutočnosť, že zdravotný stav obvinenej sa mohol v období troch mesiacov zmeniť (súd tak nemal pre zvolený postup žiadne podklady a písomným opatrením z 2. augusta 2017 dokonca vyslovil, že tretia osoba - p. M. - nie je opatrovníkom, ani zástupcom, ani inou osobou oprávnenou konať za obvinenú v trestnom konaní, podávať za ňu podania - paradoxne však tieto podania akceptoval nielen dovtedy, ale aj po tomto opatrení, vrátane súhlasov na vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvinenej zasielaných p. M. prostredníctvom e-mailu, avšak bez podpisu alebo iného zjavného súhlasu udeleného obvinenou),

- súd rozhodol na hlavnom pojednávaní konanom 7. augusta 2018 s tým, že obvinená bola na hlavné pojednávanie predvolaná riadne a včas, jej neprítomnosť je ospravedlnená e-mailom p. M. z 3. augusta 2017 a mal za to, že vec možno spravodlivo rozhodnúť aj bez jej prítomnosti, avšak po vyhlásení uznesenia podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku, prednese záverečných rečí a odobraní sa na záverečnú poradu súd nevyhlásil rozhodnutie vo veci samej, no pojednávanie odročil uznesením z dôvodu možnej zmeny právnej kvalifikácie (nakolko „čakal“ na „skončenie“ inej trestnej veci obvinenej vedenej toho času pred Krajským súdom v Žiline ako odvolacím súdom); takýto postup je v rozpore so zákonom, nakolko dôvodom pre pokračovanie v hlavnom pojednávaní v zmysle vyššie vyjadreného je len postup podľa § 276 a nasl. Trestného poriadku - súd však vedel už skôr, že menovaná je trestne stíhaná v inom trestnom konaní, preto bol takýto postup neopodstatnený; navyše, súd pred rozhodnutím o odročení pojednávania od prítomných procesných strán nezisťoval, či majú návrhy na vykonanie ďalších dôkazov, resp. doplnenie dokazovania, ale pojednávania priamo odročil „na neurčito“ s tým, že skutok môže kvalifikovať prísnejšie, ako trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 Trestného poriadku pre iný skutok obvinenej,
- súd následne upozornil podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku písomne strany konania (teda aj obvinenú a síce 8. augusta 2017) o možnosti prísnejšieho posúdenia konania obvinenej, než právnej kvalifikácie pôvodne uvádzanej v podanej obžalobe; upozornenie však doručil 16. augusta 2017 opäť „občanovi M.", zatiaľ čo dotknuté upozornenie neuvádza žiadne dôvody pre zmenu právnej kvalifikácie, čím obvinenej súd odoprel možnosť kvalifikovanej obhajoby a tejto „nedal“ lehotu na prípadné návrhy na doplnenie dokazovania,
- následne súd „čakal“ vyše roka na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline a obvinenú na hlavné pojednávanie konané 15. novembra 2018 ani nepredvolal, len ju upovedomil o jeho konaní s tým, že hlavné pojednávanie vykoná vzhľadom na jej údajne nezákonný „generálny“ súhlas zo 7. augusta 2017 v neprítomnosti obvinenej; obvinená predmetné upovedomenie prevzala len deň pred konaním hlavného pojednávania, čím nebola dodržaná lehota na prípravu,
- súhrnne platí, že obžaloba obvinenej nebola doručená riadne, obvinená nebola riadne predvolaná na hlavné pojednávanie a súčasne nebola upozornená na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jej neprítomnosti, pričom už bola vo výkone trestu odňatia slobody a po zmene právnej kvalifikácie „išlo“ o taký trestný čin, ktorého hranica presahuje 10 (desať) rokov, čím boli porušené ustanovenia § 252 ods. 2, ods. 3 a ods. 5 Trestného poriadku; ak už bolo dokazovanie riadne ukončené podľa § 274 Trestného poriadku a vykonané aj záverečné reči, zatiaľ čo súd sa následne odobral na záverečnú poradu (a potom nepostupoval podľa § 276 Trestného poriadku), nemohol uznať obvinenú za vinnú v zmysle „prísnejšej“ právnej kvalifikácie, než pôvodne uvedenej v obžalobe (tomu bráni § 284 ods. 2 Trestného poriadku) - obvinená preto nemohla byť zákonne a po zákonomnom procesnom postupe uznaná za vinnú, nakolko zmena právnej kvalifikácie nastala až po ukončení dokazovania; takýto ústavně nesúladný postup ignoruje, resp. obchádza zákon a princípy právneho štátu,
- odvolací súd rozhodol podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku vo veci sám tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu, nekonštatoval však žiadne procesné ani hmotnoprávne

pochybenia, hoci skutkový stav tak, ako bol ustálený súdom prvého stupňa, nebol správne zistený ani doplnený, čo je v rozpore s § 322 ods. 3 Trestného poriadku,

- existenciu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinená odvodila predovšetkým s poukazom na postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré údajne nevykonali žiadne dôkazy v jej prospech, resp. tak, aby náležite objasnili skutkový stav, hoci by takéto dokazovanie nielen mohlo, ale aj muselo privodiť priaznivejší dôsledok; tým bolo obvinenej odňaté právo na riadne dokazovanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, a tým aj právo na spravodlivý proces; rozsudky oboch skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov nie sú riadne odôvodnené, nesú znaky arbitrárnosti, čím porušujú právo obvinenej na obhajobu (rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu len formálne deklarujú to, čo sa, cit.: „reálne vôbec nestalo a rozhodnutie iba vzbudzuje dojem formálneho súladu s právami uvedenými v zákone ... odvolací súd nepriamo ... deklaroval, že akoby vykonal všetky dostupné dôkazy - hoci v prospech len jednej strany - a že takto vykonané dôkazy zhodnotil a že sa aj vysporiadal s obhajobnými tvrdeniami a rozpormi vo výpovediach a dôkazoch ...”),

- ohľadom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinená doplnila, že z rozsudku vyplýva, že ide o jeden a ten istý pokračovací trestný čin, t. j. že skutok, ktorý bol predmetom konania v prejednávanej veci, je súčasťou pokračovacieho trestného činu podvodu, za ktorý obvinená už bola odsúdená; k spáchaniu prejednávaneho skutku, však došlo až po oznámení vznesenia obvinenia za tento iný čiastkový útok dotknutého pokračovacieho trestného činu, čím došlo k prerušeniu jednoty skutku tak, ako sa to (obsahovo) uvádza v dovolaní v zmysle § 122 ods. 13 Trestného zákona,

- súd skoro rok a pol nekonal vo veci a čakal na právoplatnosť rozsudku v inej trestnej veci (uvádzanej v rozsudku súdu prvého stupňa pod bodom 1/ výrokovej časti dotknutého rozsudku) údajne len preto, aby mohol zmeniť právnu kvalifikáciu a uložiť oveľa prísnejší trest, hoci práve uloženie trestu podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona by malo byť pre obvinenú určitým benefitom; konanie o „leasingu mercedesu” so skutkom „predaja nehnuteľností” (pozn.: skutok v bode 1/) nesúvisí, medzi skutkami existuje značný časový odstup, čím nie je daná časová súvislosť a zároveň spočíva v inom spôsobe konania, inom predmete útoku, zatiaľ čo v takom konaní absentuje jednotiaci zámer obvinenej; preto ide skôr o opakovanie trestného činu a nie o ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, k čomu obvinená poukázala na závery rozhodovacej praxe všeobecných súdov,

- konanie obvinenej podrobne opísané v bode 2/ výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa nielen že nie je možné posúdiť ako čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, no súčasne ho nie je možné právne posúdiť ani ako trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona z hmotnoprávnych dôvodov; obvinená pri dotknutom skutku nenaplnila zákonné znaky skutkovej podstaty naposledy označeného trestného činu (tak z pohľadu objektívnej ako aj subjektívnej stránky) a už vôbec nie je možné dospieť k záveru, že ide o ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu (k tomu obvinená poukázala na absenciu objektívnej i subjektívnej stránky dotknutého trestného činu a s tým priamo súvisiacu absenciu riadne vykonaného dokazovania),

- s odkazom na obsah predchádzajúceho odseku obvinená podrobila pomerne rozsiahlej analýze hmotnoprávne kritériá trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona naproti trestnému činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a nasl. Trestného zákona, obsiahlym spôsobom „atakujúc” ustálenie skutkového stavu a výsledky vykonaného dokazovania za súčasného pripojenia značného množstva právnych záverov vyplývajúcich z rozhodovacej praxe súdov, príp. teórie trestného práva hmotného s osobitným akcentom na potrebu skúmania spoluzavinenia poškodeného - aj keby teoreticky predsa bolo konanie obvinenej trestným činom, tak treba súčasne prihliadnuť aj na konanie poškodeného, ktorý vlastne „spoluzavinil” následok,

- k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinená v doplnení dovolania namietala nepoužitie ustanovenia § 39 a nasl. Trestného zákona upravujúceho mimoriadne zníženie trestu s poukazom na jej nepriaznivý zdravotný stav, charakter skutku, doterajší život obvinenej, následok jej konania a pod., čo má za následok neprimerane prísnu a až cit. „drakonickú” výmeru uloženého trestu; takto uložený trest je „negáciou práva”,

- obvinená záverom namietla, že orgánmi činnými v trestnom konaní bol závažným spôsobom porušený procesný postup, čo „vzťahla” takisto aj na konanie pred súdom; tieto procesné chyby mali zásadný vplyv na jej obhajobné práva a rozhodnutie vo veci samej (neboli vykonané všetky dôkazy, resp. žiadne dôkazy, ktoré by bolo nutné vykonať aspoň pre podanie obžaloby a pod.),

„Z vyššie uvedených dôvodov preto považujem dovolanie za prípustné, zároveň dôvodné, a preto navrhujem, aby Najvyšší súd SR po preskúmaní veci vydal rozhodnutie, ktorým zruší rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/16/2019, z 21. mája 2020 a vec mu vráti na ďalšie konanie”,

- prípadne, v zmysle petitu obsiahnutého v zmienenom doplnení dovolania, cit. : „dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd na verejnom zasadnutí, eventuálne aj na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia súdu prvého i druhého stupňa, proti ktorým sa podalo dovolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na uvedené dôvody dovolania a vyslovil rozsudkom porušenie zákona v neprospech dovolateľa v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a zrušil aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa ako i ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad”,

- „zároveň navrhujem, aby prikázal (pozn.: myslieť tým zrejme Najvyšší súd Slovenskej republiky) Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol, najlepšie v inom zložení senátu, resp. vec vrátil na prejednanie až prvostupňovému súdu”,

- resp. v zmysle skôr označeného doplnenia dovolania: „... (pozn.: obvinená) má za to, že dovolaniu treba v záujme individuálnej i kolektívnej spravodlivosti vyhovieť”, a to napriek vedomosti obvinenej, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorého možnosť uplatnenia je striktno obmedzená s poukazom na záujem zachovania princípu právnej istoty a potreby „nezaloženia” ďalšej riadnej opravnej inštancie;

K dovolaniu obvinenej sa využívajú svoje právo v zmysle § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor (č. l. 855 a nasl. spisu), ktorý v zásade skonštatoval, že sa stotožňuje s rozsudkom Krajského súdu v Prešove napadnutým dovolaním obvinenej, v plnom rozsahu odkazuje na jeho odôvodnenie ako aj to, že konanie obvinenej bolo dôvodné s ohľadom na zistené skutkové okolnosti a zistenú objektívnu a subjektívnu súvislosť posudzovať ako pokračovací trestný čin podvodu, teda za jeden skutok, za ktorého spáchanie súd obvinenej uložil aj zákonný trest. S poukazom na absenciu dôvodu dovolania v zmysle § 371 a nasl. Trestného poriadku prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozhodol tak, že dovolanie obvinenej odmietne postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, eventuálne v prípade nariadenia verejného zasadnutia toto zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvinenej skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) in fine Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinená pred jeho podaním využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v intenciách ustanovenia § 378 Trestného poriadku teda predbežne preskúmal dovolanie obvinenej, nezistiac takú okolnosť, pre ktorú by ho bolo nutné odmietnuť z formálnych dôvodov podľa § 382 písm. a), b) alebo d) až f) Trestného poriadku.

Po vykonaní takto vymedzeného formálneho prieskumu napokon najvyšší súd dospel k záveru o zrejmom nesplnení dôvodov dovolania. Preto mu nezostalo nič iné, než dovolanie obvinenej odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd sa pri prijatí vyššie formulovaného záveru spravoval nasledovnými úvahami.

+ + +

Najvyšší súd najskôr vo všeobecnosti poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré zákonodarca kvalifikuje ako opodstatňujúce podanie odvolania a pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní tak, ako sú tieto podrobne zakotvené v Trestnom poriadku, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutia (napadnutého dovolaním), ktorá je zásadnou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť je vlastnosťou rozhodnutia, ktorá v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť).

Nezmeniteľnosť rozhodnutia znamená, že v rámci konania, v ktorom bolo vydané, nemožno o veci, ktorá bola jeho predmetom naďalej pokračovať, resp. ju „nanovo“ prejednať. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala pre konanie pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“. Napokon, nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia nemožno vnímať absolútne, ale naopak relatívne, nakoľko zákon v určitých taxatívne vymedzených prípadoch pripúšťa jeho zmenu aj prostredníctvom uplatnenia mimoriadnych opravných prostriedkov, podanie dovolania nevynímajúc. Tým nie je dotknutý záver, že dovolací súd práve s poukazom na vyššie vyjadrené nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Preto sú pre dovolací súd podstatné vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich „správna“ subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

+ + +

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo

fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo - právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení (príkladmo vid' § 34 a nasl., pokiaľ ide o obvineného, resp. § 44 a nasl. Trestného poriadku, čo sa týka obhajcu a pod.), ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napokon, aj zo samotného gramatického znenia naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Možno zovšeobecniť, že až takéto „kvalifikované“ porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom môže byť dôvodom na konštatáciu porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom predmetné porušenie musí mať vzhľadom na vyššie uvádzané konkrétne okolnosti prípadu aj súčasne podstatný vplyv na výsledok konania - tzn. na rozhodnutie vo veci samej. Zásadným je v tomto smere záver, že právo na obhajobu v zmysle označeného dôvodu dovolania je potrebné chápať ako nutné vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, resp. jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku).

Čo sa týka skôr konkretizovaných námietok obvinenej, tieto možno v zásade charakterizovať s poukazom na totožný základ spočívajúci v nasledujúcich štyroch základných argumentačných okruhoch:

i) údajná „nekvalifikovanosť“ pôvodného obhajcu obvinenej (ako dovolací súd zistil nahliadnutím do príslušnej časti predloženého spisu, jedná sa o obhajcu ustanoveného ešte sudcom pre prípravné konanie, vid' č. I. 21 a nasl. predloženého spisu), ktorý podľa dovolacích námietok menovanej nedisponoval dostatočnými znalosťami predpisov trestného práva, čo má za následok ujmu na právach obvinenej v dôsledku jednak procesnej pasivity pôvodného obhajcu ako aj nedostatku „skúseností“ obhajcu s trestným právom,

ii) vykonávanie dokazovania len v neprospech obvinenej, t. j. jednostranným spôsobom za účelom dosiahnuť „hladké“ odsúdenie obvinenej,

iii) arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutí vo veci samej so zvláštnym poukazom na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý údajne nereagoval na podstatné námietky prednesené obvinenou, resp. nereflektoval namietané porušenia zákona a napokon

iv) pochybenie súdu prvého stupňa pri upozornení na možné prísnejšie posúdenie skutku v porovnaní s právnym posúdením uvádzaným prokurátorom v podanej obžalobe.

Takto formulovaná argumentácia ale v konaní pred dovolacím súdom podľa názoru najvyššieho súdu nemôže obstáť, a to s poukazom na nasledovné.

Ohľadom dovolacej námietky spočívajúcej v obvinenou tlmočenej „nespokojnosti“ s kvalitou výkonu právnych služieb pôvodne ustanoveným obhajcom JUDr. Zoričákom, najvyšší súd uvádza azda len toľko, že ako dovolací súd nie je oprávnený akýmkoľvek spôsobom hodnotiť kvalitu poskytovaných právnych služieb, ani nemôže v tomto smere do výkonu obhajoby zasahovať, pretože ide výlučne o vzťah medzi advokátom ako obhajcom na strane jednej a klientom ako obvineným na strane druhej, čo sa vzťahuje aj na prípady, keď je obvinenému obhajca ustanovený súdom. V prípade pripustenia názoru, že nedostatočný výkon obhajoby naplnia dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, by potom mohlo viesť k nepripustnému rozšíreniu tohto dôvodu dovolania o každý taký prípad, kedy obvinený sa domnieva, že jeho obhajca niečo zanedbal, alebo si neplnil svoje povinnosti, ktoré mu zákon ukladá (a iné prípady odvodené od v zásade zhodného základu - primerane viď napr. 3Tdo/26/2012). Naviac, primerane sa uplatní záver vyjadrený v R 60/1972, a síce že pri ustanovení obhajcu obvinenému už v prípravnom konaní treba postupovať s najväčším urýchlením, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo zúčastniť sa na vyšetrovacích úkonoch už od vznesenia obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd preto nemohol vyhodnotiť obvinenou prednesenú dovoláciu námietku inak, než ako nedôvodnú. Dovolaciemu súdu pritom nie je zrejmý dôvod, na ktorého podklade obvinená dotknutú dovoláciu námietku uplatňuje až v dovolacom konaní (tu treba poukázať na § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ku ktorému sa najvyšší súd vyjadrí v neskoršom texte tohto uznesenia), a to bez toho, aby bolo z obsahu predloženého spisu (najmä so zreteľom na odôvodnenie rozhodnutí skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov a „prvé“ dovolanie obvinenej podané prostredníctvom obhajcu) zreteľným spôsobom zistiteľná objektívne existujúca skutočnosť brániaca vo včasnom predložení skôr konkretizovanej dovolacej námietky, t. j. súladne s § 371 ods. 4 Trestného poriadku, resp. aby bola z ich obsahu zrejmá (až v doplnení dovolania tlmočená) „nespokojnosť“ obvinenej s ustanoveným obhajcom (ktorá by sa mohla - hypoteticky - procesne relevantným spôsobom prejavovať napríklad žiadosťou obvinenej o ustanovenie iného obhajcu, resp. „samostatným“ zvolením si obhajcu; platí totiž záver, že právo obvineného na obhajobu je plne zachované tak výkonom obhajoby prostredníctvom zvoleného obhajcu ako aj obhajcu, ktorý je obvinenému ustanovený podľa § 40 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku - m. m. napr. II. ÚS 218/2000). Argumentácia obvinenej sa najvyššiemu súdu javí z týchto dôvodov ako vnútorne rozporná; prijatím opačného záveru by tak došlo k logicky neudržateľnému a prakticky neveriteľnému záveru o akceptovateľnosti domnelej „nevedomosti“ obvinenej o kvalite právnych služieb poskytovaných ustanoveným obhajcom od februára 2015 (viď opatrenie sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Poprad o ustanovení obhajcu menovanej na č. I. 21 vyšetrovacieho spisu) až do 21. júna 2022, kedy obvinená vo vlastnoručne spísanom podaní označenom ako „Prosba o skoršie vyjadrenie“, doručenom priamo najvyššiemu súdu 22. júna 2022 uviedla, že cit.: „... počas prípravného konania aj na Okresnom súde, aj na Krajskom súde ma zastupoval právnik ex offio, ktorý nemá prax s trestným právom.“ (viď č. I. 881 a nasl. spisu).

Najvyšší súd preto summa summarum už len lakonicky („smerom“ späť k podstate, ktorá zostáva zachovaná) uzatvára, že „nespokojnosť“ obvinenej s výkonom obhajoby pôvodne (v konaní predchádzajúcim podaniu dovolania) ustanoveného obhajcu v žiadnom prípade nepredstavuje porušenie práva na obhajobu (ak samozrejme skôr zmienená „nespokojnosť“ s osobou ustanoveného obhajcu nie je obvineným „signalizovaná“ vopred buď sudcovi pre prípravné konanie, resp. predsedovi senátu - tento prípad) a už vôbec nie porušenie zmieneného práva v intenzite (zásadnej) zakladajúcej naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Riadiac sa skôr vyjadrenými úvahami, preto najvyšší súd vyhodnotil dotknutú námietku obvinenej ako nedôvodnú.

K dovolacím námietkam obvinenej konkretizovanej pod bodom ii) aktuálnej pasáže argumentačnej časti tohto uznesenia [a dovolacím súdom subsumovanej pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku] spočívajúcim v údajne „jednostranne“ vykonávanom dokazovaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní a skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov (v úzkej súvislosti s porušením zásady zistenia skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie - viď § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. zásady voľného hodnotenia dôkazov - § 2 ods. 12 Trestného poriadku) najvyšší súd konštatuje, že takto formulovaná argumentácia nezakladá nielen dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, no súčasne ani žiaden iný dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Je tomu tak z dôvodu, že dovolací súd je v konaní o dovolaní (iniciovanom obvineným, resp. prokurátorom) vždy viazaný konečnými skutkovými zisteniami, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa. Skutočnosť, že dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia napokon vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú:

- proti skutkovým zisteniam súdov,
- proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne
- proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

V porovnaní s vyššie uvádzaným znením časti dovolacej argumentácie obvinenej je zjavné, že obsahovo pozostáva výlučne zo skutkových námietok. Inak povedané, obvinená sa domáha opätovného „prehodnotenia“ alebo inej revízie, prípadne dovolací súd priamo žiada o vyslovenie záveru o nesprávnom postupe skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov pri ustáľovaní (už právoplatne „zakonzervovaných“) skutkových zistení.

Najvyšší súd ako súd dovolací pritom nie je (výnimku predstavuje tzv. „ministerské“ dovolanie podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) oprávnený posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho prozaického dôvodu, že sám nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Tu sa uplatní pravidlo, že „ťažisko“ dokazovania sa nachádza v rámci konania na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvoláciu“ inštanciu (a tým pádom dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok z právneho hľadiska systematicky a materiálne zamietať s odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom) zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa v „pozícii“ akéhosi „kontrolného“, resp. „druhého“ odvolacieho súdu („odklon“ predstavuje už skôr zmieňované dovolanie ministra spravodlivosti v zmysle § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd opakovane poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili sudy nižších stupňov.

Pre najvyšší súd je v konaní o dovolaní kľúčovým ustálenie skutku v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu zodpovedá aj tam obsiahnutá právna kvalifikácia. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Zjednodušene povedané, v dovolacom konaní neexistuje pre obvinenú priestor pre uplatnenie dovolacích námietok, ktorých nosný motív možno charakterizovať ako „nebolo to takto, ale inak“. Takmer celá argumentácia obvinenej je totožného, a síce skutkového charakteru (obvinená nesúhlasí so skutkovými

závermi konajúcich súdov). Z dovolania je na prvý pohľad evidentné, že obvinená danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odvodzuje práve od ňou (subjektívne označovaného) nedostatočne, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu a postupu súdu pri jeho zisťovaní, resp. získavaní dôkazného podkladu potrebného pre jeho ustálenie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie, zatiaľ čo celkom zjavne nerozlišuje skutkové námietky od tých právnych. Jedine právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné a bolo by potrebné sa nimi aj skutočne zaoberať v dovolacom konaní. Pri koncipovaní dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku však vôbec nestačí len z formálnej stránky použiť pojem „právny záver“, ak obvinená bez pochybností v skutočnosti namieta závery skutkové.

Bezprostredným následkom uplatnenia „nesprávnych“ dovolacích námietok je to, že podané dovolanie je v prevažnej časti len ďalším odvolaním. To znamená, že obvinená pokračuje vo svojej obhajobe, opakuje (až na malé výnimky) námietky predložené v predchádzajúcom konaní. Niektoré pasáže z odôvodnenia dovolania sú z hľadiska nerozlišovania právnych námietok od skutkových námietok natoľko významné, že sa ich najvyšší súd rozhodol uviesť výslovne, a to nie samoúčelným spôsobom.

Preto, rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku, vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, najvyšší súd uzatvára, že ani táto námietka obvinenej a s tým súvisiaca argumentácia nenapĺňa žiaden dovolací dôvod a argumentáciu obvinenej v relevancii s predchádzajúcimi odsekmi tohto uznesenia odmietol aj v tejto časti ako nedôvodnú.

Vyššie vyjadreným je zároveň zodpovedaná aj požiadavka obvinenej vykonať dôkazy označené v texte písomných dôvodov podaného dovolania.

V zmysle horeuvedených úvah možno plynulo nadviazať na námietku obvinenej spočívajúcu v údajnej nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozsudkov súdu prvého stupňa a dovolacieho súdu, v „odpovedi“ na ktorú najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť nasledovné.

Nakoľko dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku explicitne požaduje, aby bolo právo na obhajobu porušené zásadným spôsobom, nemožno takéto zásadné porušenie badať „len“ v prípadnom porušení všeobecného práva obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných tak orgánmi činnými v trestnom konaní ako aj súdom. Vymedziť materiálnu podstatu dotknutého dôvodu dovolania takýmto neprípustným zjednodušením by bolo neprimerane restriktívne a závažne obmedzujúce právo obvineného na vecný prieskum právoplatného súdneho rozhodnutia prostredníctvom príslušného mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania.

Len obiter dictum možno vysloviť obsahovo konvenujúci záver spočívajúci v tom, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zrkadlovo k označenému právu pristupuje aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane viď R 116/2014).

Čo sa práva strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia týka, toto spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách, resp. postulátoch:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je svojvoľný (arbitrárny), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne

odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne viď napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé.

Najvyšší súd ďalej považuje za potrebné zdôrazniť, že zásadné porušenie práva na obhajobu je potrebné vykladať v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v časti vety za bodkočiarkou. O porušenie práva na obhajobu nejde, ak súd nevyhovел dôkazným návrhom obhajoby, pretože už považoval skutkový stav za dostatočne zistený. Tým nie je dotknutý záver, že naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je možné konštatovať v takom prípade, ak by sa súdy návrhom na vykonanie dôkazu vôbec nezaoberali, resp. by takémuto návrhu nevyhoveli aspoň stručného odôvodnenia takéhoto postupu. Takáto procesná situácia môže nastať tak v konaní pred súdom prvého stupňa, ktorý by jednak formálnym rozhodnutím - uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, ktoré je potrebné procesne zachytiť protokoláciou do zápisnice o hlavnom pojednávaní a v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej opomenul vysporiadať sa s otázkou, prečo návrhom na doplnenie dokazovania nevyhovел. Táto prezumpcia primerane platí aj pre konanie pred odvolacím súdom, ktorý by s poukazom na zásadu, že konanie pred súdom prvého a druhého stupňa tvoria jeden celok, toto pochybenie nezhojil v odôvodnení rozhodnutia o odvolaní obvineného.

Inými slovami povedané, naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno odvodiť od skutočnosti, že skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy nižších inštancií nepovažovali návrhy na vykonanie dokazovania, resp. jeho doplnenie prednesené obvineným za významné pre konečné rozhodnutie vo veci samej, ak súčasne zo strany súdu bolo obvinenému také stanovisko súdu dostatočným spôsobom „signalizované“, resp. zreteľne (aj keď len stručne) odôvodnené.

Tým sa kruh uzatvára: ak bolo v zmysle úvah predostretých v predchádzajúcej časti tohto uznesenia konštatované, že dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov ako ani správnosť úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k „dostatočnosti“ dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej, tak dovolací súd rovnako nemôže - výnimku predstavuje taká procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti - (viď § 371 ods. 3 Trestného poriadku) - skúmať a meniť ani správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Ak potom platí, že právo na obhajobu (ktoré je prvkom spravodlivého, tzn. fair procesu) v sebe obligatórne poníma aj vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku), obdobne tak sa nemožno účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v takom prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku „nevyhovuje“ predstavám dovolateľa. V prípade, že by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, takýto výklad by odporoval viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku - dovolacieho dôvodu vyjadrujúceho zásadu, že účelom dovolacieho konania je spravidla (a to v zásade úplne dominantnej miere) posudzovanie otázok právnych a nie skutkových (správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu).

K tomu zostáva poukázať na v dôsledku rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04) už priam notorický známy judikatórny záver, v duchu ktorého:

a) do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov,
b) právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná - t. j., aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi a napokon,
c) všeobecný súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Najvyšší súd sumarizuje.

Arbitrárne nevykonanie pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, dôkazu súdom nemôže byť bez ďalšieho dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ak zároveň nejde o dôkaz významný a vina obvineného je spoľahlivo preukazovaná dostatočným penzom iných vykonaných dôkazov .

Na strane druhej nejde o porušenie práva na obhajobu, ak súd nevyhovie dôkazným návrhom obhajoby z dôvodu, že skutkový stav považuje za zistený v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Takisto platí, že v prípade dovolania podaného obvineným nemožno opätovne (nakoľko za týmto účelom je obvinenému poskytnutý dostatočne „široký“ priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) „brojiť“ proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštalácie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietat' zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto finálne hodnotenie v konečnom dôsledku „nevyhovuje“ predstavám dovolateľa - obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - a síce s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. (Takýto stav v predmetnej veci nenastal - viď vyššie).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštalácie.

S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 odsek 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže

preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku - konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal (s argumentom, že preto bolo chybou jeho odmietnutie postupom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku).

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného. Zo strany odvolacieho súdu ale ide o otázku právnu, kedy by zistené pochybenie mohlo potenciálne zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri ITdoV/6/2017).

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležité zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu je preto rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre odvolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods. 1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery. Zároveň je potrebné uviesť, že návrh na doplnenie dokazovania musí byť pritom adekvátne a dostatočne odôvodnený, čo je potrebné posudzovať a hodnotiť s ohľadom na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu a nie iba v abstraktných súvislostiach. Úvaha súdu, ktorý nevyhovel návrhu na vykonanie určitého dôkazu, musí zodpovedať (čo sa týka rozsahu a podrobnosti poskytnutých dôvodov) argumentom, ktoré uviedla obhajoba. V tejto súvislosti možno hovoriť o priamej úmere, t. j. čím silnejšie argumenty uvádza obhajoba, tým presvedčivejšie by mali byť dôvody súdu na odmietnutie jej návrhu na výsluch svedka/svedkov. Je však súčasne vhodné pripomenúť, že nemožno od súdov vyžadovať, aby dávali podrobnú odpoveď na každý prednesený návrh obhajoby, dôvody by však mali byť kvalitou adekvátne. V tejto súvislosti je vhodné prízvukovať, že sa tak má diať vo vzťahu k priebehu celého konania a nie na základe izolovaného posúdenia jednej konkrétnej skutočnosti alebo udalosti (k tomu pozri napr. I. ÚS 177/2021 alebo I. ÚS 292/2020).

Povedané inými slovami, pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie, či sa súd prvého stupňa alebo odvolací súd návrhom na doplnenie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Rozmenené na drobné možno vyššie vyjadrené zhrnúť tak, že naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je možné konštatovať za existencie nasledovných podmienok, ktoré musia byť splnené kumulatívne (súčasne) ak :

- a) sa súd prvého stupňa s návrhom obvineného na vykonanie, resp. doplnenie dokazovania nezaoberal v priebehu konania takým spôsobom, že primerane neodôvodní (zápisnične) odmietnutie takéhoto návrhu a
- b) nezaoberal sa ním ani v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej, zatiaľ čo
- c) dôvod, pre ktorý bol príslušný návrh obvineného odmietnutý, nebol primerane vysvetlený ani v oprávnom konaní pred odvolacím súdom a napokon
- d) musí ísť o svojvoľné alebo nepreskúmateľné nevykonanie dôkazu, ktorý je dôležitého, významného či rozhodného charakteru.

Najvyšší súd dospel po oboznámení sa s rozsudkami tak okresného ako aj krajského súdu k záveru, že skôr ilustrovaná situácia v posudzovanej trestnej veci nenastala; vyššie uvádzané konštatovania najvyššieho súdu spolu s tam podrobne rozvedenými poukazmi na závery rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít (tak najvyššieho súdu, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky a ESLP) preto zostávajú „len“ konštatovaniami vo všeobecnej rovine bez faktického právneho dopadu na okolnosti trestnej veci obvinenej tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu zo strany najvyššieho súdu.

Ak sa obvinená domáha naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku „atakujúc“ údajnú nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu - a to v intenzite zasahujúcej do práva na spravodlivý proces - najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že z dotknutých rozhodnutí súdov nižšej inštancie je interpretačne v zásade jednoznačnou formou jasné, zrozumiteľné a zrejmé, akými úvahami sa sudy nižšieho stupňa spravovali pri vyslovení záveru o vine obvinenej. Oba sudy k predmetnému záveru dospeli doslova „na prvý pohľad“ na podklade evidentne precízneho a argumentačne i logicky bezchybného procesného postupu. Najvyšší súd si v nadväznosti na uvedené neodpustí poznámku, že o presvedčivosti a preskúmateľnosti tohto záveru môže mať pochybnosti skutočne azda len obvinená (ktorej právo brániť sa akýmkoľvek spôsobom, ktorý uzná za vhodný, treba samozrejme za každých okolností rešpektovať; výnimku neurobí ani najvyšší súd).

Čo sa preto týka námietok obvinenej ohľadom v podstate tendenčného postupu skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov pri koncipovaní skutkových a právnych záverov, tak najvyššiemu súdu nezostalo nič iné, než - povedané obrazne - „nadvihnúť obočie“. Dovolacie námietky obvinenej (a to napriek ich vskutku obsiahlym spôsobom predostretej forme) totiž stoja oproti reálnemu obsahu rozhodnutí okresného i krajského súdu v tak ostrom logickom a vecnom kontraste, že niektoré z relevantných pasáží odôvodnenia podaného dovolania v súhrne vyznievajú skôr účelovo, než ako reálna a objektívne verifikovateľná dovolacia argumentácia.

Ak obvinená namieta údajne nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších stupňov, resp. ich „cielený“ alebo „účelový“ postup pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, tak najvyššiemu súdu po oboznámení sa s dotknutými rozhodnutiami nie je vôbec zrejmé, o aké skutočnosti (alebo aspoň ich náznaky) obvinená opiera takto formulovanú dovoláciu argumentáciu. O elemente arbitrárnosti by bolo možné hovoriť napríklad vtedy, ak by požiadavka riadneho odôvodnenia skutkových zistení bola len formálne deklarovaná tak, že by odôvodnenie spočívalo v mechanickej prezentácii vykonaných dôkazov, resp. reprodukcií ich obsahu bez toho, aby k nemu súd zaujal hodnotiace stanovisko (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) ústiace do relevantných skutkových zistení. V posudzovanom prípade však nemožno v žiadnom prípade konštatovať, že by tak okresný, ako ani odvolací súd nezaujali hodnotiace stanovisko k všetkým vo veci vykonaným dôkazom, a to aj v prípade, ak tieto nemajú žiaden význam pre rozsudok (jeho výrokovú časť) - naopak, ich odôvodnenia možno vo vzťahu k deklarovaným skutkovým zisteniam možno považovať za mimoriadne adresné, tzn. že je z nich zrejmé, ktorá konkrétna skutková okolnosť a na základe ktorého konkrétného dôkazu je tomu zodpovedajúcim spôsobom objektivizovaná. Súčasne platí, že každý výrok označených rozhodnutí je odôvodnený presvedčivo, vychádza z hodnotenia dôkazov v intenciách podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku - založeného na vnútornom presvedčení súdu premietnutého do myšlienkových úvah vyjadrených v písomnom vyhotovení odsudzujúceho rozsudku a na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu tak jednotlivo ako aj v ich súhrne (primerane R 68/2008). Tu skutočne nemožno hovoriť o akýchsi

„simplexných“, resp. zovšeobecňujúcich konštatovaniach bez odkazu na konkrétne výsledky vykonaného dokazovania a odôvodnenia všetkých skutočností rozhodujúcich pre trestnú vec, ktorá je predmetom dovolacieho prieskumu najvyšším súdom (obdobne I. ÚS 712/2014).

No a napokon, z odôvodnenia rozsudku tak súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu je úplne jasným a zreteľným spôsobom zrejmé, ako sa skôr vo veci konajúcej a rozhodujúcej súdy vyrovnali s obhajobou obvinenej.

Najvyšší súd preto s poukazom na vyššie vyjadrené uzatvára, že aj v tejto časti obvinená v zmysle ním predostretej dovolacej argumentácie skrátka „triafa vedľa“, nakoľko je zrejmé, že akákoľvek úvaha o čo i len o náznaku arbitrárneho alebo účelového postupu skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov je logicky neprípustná. Skutkové konštatovania a závery plynúce z vykonaného dokazovania vyjadrené v rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu sú čo do vzájomnej koherencie a kvality vysporiadania sa tak s dôkaznými návrhmi obvinenej (resp. jej obhajcu) ako aj s jej obhajobnými námietkami kompletné. Tieto nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovanými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. So súčasným poukazom na dôkazy, na podklade ktorých dospeli súdy nižšej inštancie k záveru o vine obvinenej skutočnosti vyjadrené v odôvodneniach skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov nemožno jednoducho „prehliadnuť“ s ohľadom na „všeobjímajúci“ poukaz na „tendenčnosť“ postupu súdov nižšieho stupňa.

Ohľadom zostávajúcej dovolacej námietky obvinenej spočívajúcej v údajne chybnom postupe súdu prvého stupňa pri uznaní obvinenej za vinnú podľa prísnejšieho ustanovenia zákona a s tým spojenom upozornení obvinenej v zmysle § 284 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že ani v tejto časti nemohol akceptovať argumentáciu obvinenej obsiahnutú v podanom dovolaní.

Konkrétne, nahliadnutím do príslušnej časti predloženého spisu je zistiteľné, že dotknuté upozornenie podľa naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku bolo okresným súdom vydané 8. augusta 2017 (pozn.: doručené obhajcovi obvinenej, resp. obvinenej - aj keď cestou „splnomocnenca“ - 17. augusta, resp. 16. augusta 2017; viď č. I. 555 spisu).

Tu je potrebné poukázať na podanie obvinenej na č. I. 582 spisu, ktorým obvinená vyjadrila súhlas na vykonanie hlavného pojednávania vedeného pred Okresným súdom Poprad v jej neprítomnosti, cit.: „v celom rozsahu, až do právoplatného skončenia veci“, ktorý opatrla vlastnoručným podpisom. Ak následne Okresný súd Poprad „vyčkal“ na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline (č. I. 590 a nasl. spisu), je nutné zdôrazniť, že obvinenú v nadväznosti na udelený súhlas upovedomil o konaní hlavného pojednávania (č. I. 592 spisu) rovnako, ako aj jej obhajcu (detto) a následne 28. mája 2018 vykonal hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvinenej, s čím obhajca obvinenej súhlasil (č. I. 606 a nasl. spisu); treba poznamenať, že okresný súd na hlavnom pojednávaní nerozhodol vo veci samej - naopak, po prerušení hlavného pojednávania za účelom porady senátu (ktorému síce skutočne predchádzalo vyhlásenie uznesenia podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku, ktorým súd vyhlásil dokazovanie za skončené) súd pokračoval v pojednávaní a uznesením hlavné pojednávanie odročil na neurčito aj s poukazom na potrebu doručenia upozornenia podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku.

Ďalej súd o konaní nasledujúceho hlavného pojednávania obvinenú riadnym spôsobom upovedomil s poukazom na skôr uvedený súhlas s konaním hlavného pojednávania v jej neprítomnosti (viď č. I. 627 spisu) a dotknuté upovedomenie obvinenej riadne doručil, čo obvinená potvrdila vlastnoručným podpisom (viď doručenka na rube č. I. 626a spisu) rovnako, ako jej obhajca. Obhajca obvinenej sa hlavného pojednávania vykonaného Okresným súdom Poprad 15. novembra 2018 zúčastnil a nijak nenamietal neúčasť obvinenej; naopak, zo zápisnice z hlavného pojednávania je zrejmé, že mu bolo umožnené vykonávať jeho práva obhajcu v zmysle ustanovenia § 44 a nasl. Trestného poriadku (viď prepis zvukového záznamu z hlavného pojednávania na č. I. 653 a nasl. spisu). Zo strany najvyššieho

súdu je preto zbytočné ďalej polemizovať s obvinenou o tom, či súd obvinenú upozornil na možnosť prísnejšej právnej kvalifikácie v zmysle § 284 ods. 2 Trestného poriadku. Je pritom bezpredmetné, že „rozhodnutiu“ súdu o pokračovaní v hlavnom pojednávaní aj z dôvodu doručenia upozornenia podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku predchádzalo vyhlásenie uznesenia podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku. Okresný súd totiž postupoval následne správne podľa § 276 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko so zreteľom na záverečné reči (alebo skôr pri záverečnej porade) zistil, že niektorú okolnosť treba objasniť (t. j. „vyčkat“ na právoplatnosť rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/143/2014, z 10. mája 2018, nakoľko okresný súd ukladal súhrnný trest - vid' výklad nižšie) a rozhodol o pokračovaní v hlavnom pojednávaní a dokazovanie doplnil tak, ako je uvedené v prepise zápisnice z hlavného pojednávania konaného 15. novembra 2018 (vid' č. I. 653 a nasl. spisu). Trestný poriadok nijak nevylučuje „návrat“ z fázy „ukončeného“ dokazovania späť do fázy dokazovania, práve naopak - súdu umožňuje vzhľadom na obsah záverečných rečí alebo skutočností zistených pri záverečnej porade rozhodnúť o pokračovaní v hlavnom pojednávaní doplnením dokazovania (ktoré navyše súd prvého stupňa v trestnej veci obvinenej dostatočným spôsobom konkretizoval) vyhlásením uznesenia o pokračovaní v hlavnom pojednávaní (možno konštatovať, že okresný súd zákonom ustanovený procesný postup dodržal čo aj do formy rozhodnutia o pokračovaní v hlavnom pojednávaní; vid' rub č. I. 583 - „... súd pokračuje v pojednávaní vyhlásením tohto uznesenia ...“).

Najvyšší súd ďalej poukazuje na znenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. g) Trestného poriadku nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Povedané inými slovami, námietky proti chybám konania v zmysle písm. a) až g) ustanovenia § 371 ods. 1 Trestného poriadku je potrebné uplatniť už v „pôvodnom“ konaní, najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, súc aj bez toho, aby (konkrétne) obvinená v predmetnej trestnej veci vôbec využila podať aj riadny opravný prostriedok proti rozsudku súdu prvého stupňa. Platí teda, že námietka dotknutej okolnosti musí byť v pôvodnom konaní uplatnená v zásade kedykoľvek, najneskôr však v konaní pred odvolacím súdom.

K tomu je potrebné uviesť, že ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie niektorého z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti (o „známosti“ tejto okolnosti pritom v posudzovanom prípade skutočne nemôže byť s poukazom na obsah formulovaných dovolacích námietok sporu), ktorá zakladá uplatnený dovolací dôvod už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní formou zákonnej úpravy „včasnosti“ tejto podmienky v § 371 ods. 4 Trestného poriadku, nie je možné bez takéhoto postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť. Dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (R 11/2016 - II.). V naznačenej súvislosti sa totiž uplatní prezumpcia, že skoršia procesná „nevedomosť“, resp. „nedbalosť“ dovolateľa obmedzuje oprávnený subjekt v jeho práve podať dovolanie vo vzťahu k určitým okolnostiam a im zodpovedajúcim dovolacím dôvodom, ktoré v dôsledku nesplnenia dotknutej podmienky nemôžu byť naplnené.

Najvyšší súd v úzkej nadväznosti na vyššie vyjadrené len v stručnosti poukazuje na nasledovné skutočnosti:

- rozsudok súdu prvého stupňa bol obvinenej riadnym spôsobom doručený do ústavu na výkon trestu, v ktorom sa v rozhodnom čase nachádzala (vid' rub č. I. 667 spisu), čo obvinená potvrdila vlastnoručným podpisom,
- obdobne tak bol rozsudok súdu prvého stupňa doručený obhajcovi obvinenej, ktorý proti dotknutému rozsudku podal v zákonnej lehote v mene obvinenej odvolanie (č. I. 668 a nasl. spisu),
- súčasne podala proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie obvinená Ing. L., a síce prostredníctvom vlastnou rukou spísaného podania na č. I. 679 spisu v znení jeho rovnakou formou vyhotovených doplnení (vid' č. I. 685 a nasl., ako aj č. I. 697 a nasl., resp. 717 a nasl., 722 a nasl., spisu),
- odvolacie námietky koncipované tak v odvolaní podanom prostredníctvom obhajcu, ako aj vlastnou rukou spísaným podaním, resp. v ostatnom priebehu konania (obmedzenie v zmysle § 371 ods. 4

Trestného poriadku totiž explicitne nevyžaduje uplatnenie námietky výlučne prostredníctvom podania riadneho opravného prostriedku - naopak, táto môže byť uplatnená kedykoľvek, najneskôr však v konaní pred odvolacím súdom) až do okamihu vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu na verejnom zasadnutí (ktorého sa obvinená nezúčastnila s poukazom na jej výslovnú žiadosť o vykonanie verejného zasadnutia v jej neprítomnosti z 11. mája 2020 - vid' č. l. 745 spisu - odpoveď „opatrovníka" D. M. na č. l. 744 spisu v tomto smere nie je vôbec relevantnou s poukazom na výslovné znenie § 293 ods. 7 Trestného poriadku), konaného 21. mája 2020 za prítomnosti obhajcu obvinenej (vid' zápisnica o verejnom zasadnutí na č. l. 747 a nasl. spisu) v žiadnom prípade neobsahujú ani len náznak o materiálnej podstate dôvodov dovolania tak, ako sú prezentované v doplnení dovolania obvinenej prostredníctvom obhajcu JUDr. Jenču (naopak, tieto sa v zásade „pohybujú" v intenciách neprimeranosti uloženého trestu, poukazu na osobné pomery obvinenej a námietkach proti právnej kvalifikácii skutku ako aj skutkovým zisteniam okresného súdu, t. j. popieranie úmyslu, cit.: „spáchať škodu", resp. oľutovaní, že cit.: „to tak dopadlo" a pod.).

Na tomto mieste najvyšší súd dôrazne uvádza, že už Ústava SR formou čl. 2 ods. 2 limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovení zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nie je rozhodujúce, či ide o právo vyplývajúce priamo z Ústavy SR, alebo „len" zo zákona. Ak preto Trestný poriadok pre uplatnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku ustanovuje podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá zakladá uplatnený dovolací dôvod už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní formou ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, nie je možné bez objektívne racionálneho a aj materiálne inak akceptovateľného dôvodu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť. Dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (m. m. R 11/2016). Výnimku nepredstavujú ani dovolacie námietky obvinenej Ing. L., nakoľko pripustením opačného výkladu by dovolací súd postupoval nielen contra legem (a ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku tak v zásade „vygumoval", resp. pozbavil akékoľvek vecného významu), no najmä by tým pomerne zásadným spôsobom zasiahol do procesného významu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (v prípade jeho „úspešného" podania) zasahujúceho do zásady nezmeniteľnosti právoplatného súdneho rozhodnutia a narušajúceho (súč zákonne „dovoleným" spôsobom) princíp právnej istoty. Najvyšší súd v konkrétnej trestnej veci akcentuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok slúži na nápravu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva, čo prirodzene obsahuje predpoklad „vyššej" miery procesnej „bdelosti" oprávneného dovolateľa. Preto sa obvinená nemôže v ďalšom konaní procesne účinne - podaním dovolania - domáhať ochrany svojich práv; na toto „domáhanie sa" totiž obvinená nevyužila zákonom priamo ustanovený časový rozsah, a tak rezignovala na Trestným poriadkom priznanú potrebnú mieru „pozornosti" vyslovene nutnej pre akúkoľvek právne relevantnú formu obrany voči prípadnému porušeniu zákona v skôr uvedenom rozsahu.

Najvyšší súd preto sumarizuje, že ak obvinená v dôsledku procesnej pasivity nevyužila zákonom stanovenú možnosť uplatnenia skôr konkretizovaných dovolacích námietok najneskôr v odvolacom konaní, sama sa zbavila ďalších práv, ktoré by jej inak prináležali podľa Trestného poriadku. V predchádzajúcich štádiách konania sa o tieto práva náležitým spôsobom nezaujímal a nestarala, s čím úzko súvisia maximy *vigilantibus leges sunt scriptae* - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostražitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym, nie spiacim. Naostatok dovolací súd považuje za potrebné už len okrajovo poznamenať, že dôvodom, pre ktorý jej údajne nemali byť známe okolnosti zakladajúce naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) až g) Trestného poriadku už vôbec nemôže predstavovať nepriamo vyjadrená skôr konkretizovaná „nespokojnosť" obvinenej s výkonom obhajoby v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania (k tomu bližšie vid' úvahy najvyššieho súdu zaoberajúce sa predmetnou námietkou vyššie). Akceptovaním tejto okolnosti ako dôvodu „ospravedlňujúceho" procesnú „nevedomosť" dovolateľa o chybách konania v zmysle naposledy uvedených dôvodov dovolania by sa najvyšší súd pohyboval skôr v rovine absurdity, než rešpektovania významu právnej „sily" dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. V takom prípade by obvinený bol oprávnený k „úspešnému" poukázaniu na ktorýkoľvek zo skôr zmienených dovolacích

dôvodov výlučne v dôsledku zvolenia iného obhajcu za účelom podania dovolania, resp. v prípade ustanovenia mu iného obhajcu, než toho, ktorý obvineného zastupoval v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania za súčasného poukazu na takú alebo onakú mieru „kvalifikovanosti“ alebo (absencie) odbornej erudície pôvodného obhajcu. Povedané inými slovami, ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku by tak doslova „viselo“ na subjektívnej predstave, resp. „spokojnosti“ obvineného s poskytovanými právnymi službami (k vecnej neprípustnosti akceptovania takeého argumentu viď znova skôr prezentovaný „postoj“ najvyššieho súdu v relevantnej časti odôvodnenia aktuálneho uznesenia).

V konečnom dôsledku platí, že ani prípadná „včasnosť“ uplatnenia akejkoľvek z vyššie uvedených dovolacích námietok by nemala žiaden vplyv na záver najvyššieho súdu o ich nedôvodnosti.

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej trestnej veci naplnený nebol, a preto s tým súvisiacu argumentáciu obvinenej odmietol ako zjavne nedôvodnú v celom rozsahu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Uvedený dovolací dôvod v kontexte trestnej veci obvinenej nachádza svoj odraz v tom, že súd je povinný zabezpečiť obvinenému dodržanie všetkých jeho práv, ktoré mu ako obvinenému priznáva Trestný poriadok so zvláštnym dôrazom na právo obvineného na prejednanie jeho trestnej veci v jeho prítomnosti, teda v kontexte ústavných práv a práv zabezpečených medzinárodnými dohovormi, predovšetkým Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na jednej strane pritom stojí právo, no nie povinnosť obvineného zúčastniť sa prejednávania jeho veci pred súdom, pokryté príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku o práve obvineného odmietnuť sa zúčastniť hlavného pojednávania či verejného zasadnutia o odvolaní, resp. právo obvineného výslovne požiadať súd, aby sa hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti. V úzkej korelácii s uvedeným je naopak povinnosť obvineného rešpektovať zákonom stanovené pravidlá nevyhnutné pre vykonanie zákonného a spravodlivého súdneho konania za súčasného rešpektovania zásady rýchlosti a hospodárnosti trestného konania v úmysle zákonodarcu vyhnúť sa zbytočným prietahom pri vykonávaní úkonov trestného konania, vráťania konania pred súdom.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada vyjadrená v § 2 ods. 7 Trestného poriadku, a síce právo každého, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Trestný poriadok tak priamo nadväzuje na čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Navyiac, právo obvineného na prejednanie veci pred súdom v jeho prítomnosti takisto vyplýva aj z čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorého dikciu je potrebné o. i. vykladať aj tak, že každý, o právach a povinnostiach ktorého má byť v rámci konania pred súdom rozhodované, má mať v rámci práva na súdnu a in právnu ochranu možnosť osobne sa na takom konaní zúčastniť; musí mu byť pritom reálne umožnená účasť na konaní, právo vyjadriť sa pred súdom k tomu, čo mu je kladené za vinu a k dôkazom, na ktorých je založená obžaloba. Z tejto zásady sú výnimky prípustné len za splnenia zákonom predpísaných tak formálnych, ako aj materiálnych podmienok, ktoré minimalizujú negatívny dopad na spravodlivý súdny proces vyvolaný neprítomnosťou obvineného.

Súdy musia zároveň zabezpečiť včasné a riadne doručenie predvolania alebo upovedomenia o termíne verejného zasadnutia obvinenému, pričom musia dôsledne zvážiť hodnovernosť ospravedlnenia neprítomnosti obvineného na verejnom zasadnutí a v odôvodnených prípadoch verejné zasadnutie odročiť. Zároveň musia obvineného v zmysle predchádzajúceho odseku poučiť o možnosti vykonať verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti a tak umožniť v plnom rozsahu realizovať jeho právo na spravodlivý súdny proces. Trestný poriadok priamo upravuje podmienky, za ktorých možno vykonať hlavné pojednávanie, resp. verejné zasadnutie bez prítomnosti obžalovaného, a to tak v § 252 Trestného

poriadku ako aj v § 293 Trestného poriadku.

Čo sa týka námietok obvinenej koncentrovaných ohľadom dotknutého dôvodu dovolania, najvyšší súd predovšetkým poukazuje bez potreby ich duplicitného opakovania na svoje už skôr vyjadrené úvahy ohľadom aplikácie a významu ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku tak, ako je napokon podrobne uvedené v skoršej časti tohto uznesenia (v referencii s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku); tam detailne rozvedené právne úvahy platia primerane aj pre tento okruh dovolacích námietok.

Nad rámec uvedeného sa najvyšší súd napriek obsahu predchádzajúceho odseku obmedzí na konštatovanie, že námietky obvinenej vo vzťahu k dotknutému dôvodu dovolania vyhodnotil ako nedôvodné a vecne nesprávne. Je tomu tak najmä z dôvodu, že (ako už bolo zvýraznené v skoršej časti aktuálneho uznesenia) obvinená bola napriek jej neprítomnosti pred súdom prvého stupňa ako aj pred odvolacím súdom zastúpená obhajcom, ktorý sa zúčastňoval príslušných procesných úkonov (nevynímajúc hlavné pojednávanie pred okresným súdom ako ani verejné zasadnutie pred súdom odvolacím), zatiaľ čo ani po zbežnom oboznámení sa s relevantnými časťami predloženého spisu nemožno dospieť k záveru o porušení ustanovení Trestného poriadku upravujúce možnosť vykonať hlavné pojednávanie, resp. verejné zasadnutie v neprítomnosti menovanej.

Ešte predtým sa dovolací súd v krátkosti vyjadrí k obvinenou namietanému postupu okresného súdu pri prvotnom prerušení trestného stíhania obvinenej podľa § 283 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 228 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku v zmysle uznesenia na č. l. 437 a nasl. spisu.

Podľa § 283 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, súd preruší trestné stíhanie, ak zistí na hlavnom pojednávaní, že tu je niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 2, § 241 ods. 3 alebo § 244 ods. 4, alebo môže prerušiť trestné stíhanie, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že je tu niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 3; ak odpadne dôvod prerušenia, súd v trestnom stíhaní pokračuje.

Trestné stíhanie sa prerušuje na dobu neurčitú; v prípade, že prekážka trestného stíhania odpadne, súd musí v trestnom stíhaní pokračovať. Stačí len vydať uznesenie o tom, že sa v trestnom stíhaní pokračuje. To znamená, že ak súd zistí pominutie dôvodov prerušenia trestného stíhania, je povinný vydať uznesenie o pokračovaní trestného stíhania obsahujúce relevantné okolnosti vedúce k záveru o možnosti pokračovať v trestnom stíhaní. Súd vydá uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní aj bez návrhu.

V posudzovanom prípade je zrejmé, že okresný súd trestné stíhanie menovanej prerušil s poukazom na § 228 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku (obvinenú nebolo možné pre ťažkú chorobu postaviť pred súd). Súčasne platí, že „impulzom“ pre opísaný procesný postup súdu boli lekárske potvrdenia, resp. správy o nepriaznivom zdravotnom stave obvinenej (viď č. l. 412 a nasl. spisu). Následne okresný súd uznesením z 15. februára 2017 podľa § 283 ods. 3 Trestného poriadku vyslovil, že v trestnom stíhaní menovanej pokračuje, a síce z dôvodu, že v predmetnej veci je potrebné vykonať ďalšie procesné úkony - menovite vykonanie znaleckého dokazovania za účelom preskúmania zdravotného stavu obvinenej a jej možnosti postaviť ju pred súd. Napriek určitej výhrade najvyššieho súdu o praktickej správnosti takéhoto postupu [ktorý by spravidla mal byť vykonaný v „opačnom garde“, a síce najskôr v nariadení znaleckého dokazovania za účelom posúdenia, či existuje dôvod prerušenia trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], nemožno procesný postup zvolený okresným súdom zvoliť za paušálne nesprávny a už vôbec nie za tak zásadné pochybenie, ktoré by zakladalo existenciu ktoréhokoľvek z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Najvyšší súd podotýka, že súd je po vydaní uznesenia o prerušení trestného stíhania povinný priebežne skúmať, či daný dôvod (resp. dôvody) pre skoršie prerušenie trestného stíhania naďalej trvajú. Ak potom platí skôr zmienený normatívny predpoklad, že súd rozhodne o pokračovaní v trestnom stíhaní aj z úradnej povinnosti, t. j. z vlastnej iniciatívy (ex offa), nemožno postup zvolený okresným súdom v kontexte trestnej veci menovanej označiť za odporujúci zákonu - leda tak rýchlosti a hospodárnosti konania, nakoľko súd mohol znalecké dokazovanie nariadiť ešte pred prerušením trestného stíhania z dôvodov uvedených vo

vyššie označených ustanoveniach Trestného poriadku. To nemení nič na závere, že v konečnom dôsledku súd s prihliadnutím na výsledky vykonaného znaleckého dokazovania (súc nariadenom po vydaní uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní) dospel k záveru o dôvodnosti pokračovania v trestnom stíhaní s poukazom na tam podrobne rozvedené skutočnosti rezultujúce zo znaleckého dokazovania.

Ak obvinená v zostávajúcom rozsahu čo do danosti dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku namieta pochybenie súdu pri doručovaní predvolania, resp. upovedomenia o hlavnom pojednávaní a údajnú absenciu „autorizácie“ alebo iného prejavu vôle obvinenej Ing. L. o tom, aby ju v dotknutom trestnom konaní zastupoval, cit. : „občan M.“, tak najvyšší súd poukazuje napr. na podanie nachádzajúce sa na č. l. 553 spisu, ktoré síce má byť údajne spísané „opatrovníkom a splnomocnencom“, avšak s istotou obsahuje aj vlastnoručný podpis obvinenej, ktorá zo zdravotných dôvodov požiadala okresný súd o odročenie pojednávania. Napriek dovolacím námietkam obvinenej ohľadom skutočnosti, že osoba D. M. nemohla konať v mene obvinenej právne účinným spôsobom upraveným Trestným poriadkom (v rozsahu uvádzanom v doplnení podaného dovolania), o tomto v priebehu konania predchádzajúcom podaniu dovolania nebolo medzi obvinenou a skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi sporu (viď opatrenie okresného súdu, rub č. l. 555 spisu). Ak následne okresný súd vykonal hlavné pojednávanie 7. augusta 2017 v neprítomnosti obvinenej, je potrebné zvýrazniť, že k tomuto procesnému postupu došlo za súhlasu jej obhajcu, argumentujúc písomným súhlasom obvinenej spolu s jej nepochybným vlastnoručným podpisom (č. l. 573 s poukazom na č. l. 559 a nasl. spisu), dodatočne potvrdeného podaním podpísaným obvinenou na č. l. 582 spisu (a odoslaného na poštovú prepravu 7. augusta 2017 - viď doručenka), ktorou obvinená (ako už najvyšší súd uviedol vyššie) požiadala o vykonanie hlavného pojednávania v jej neprítomnosti „v celom rozsahu, až do právoplatného skončenia veci“. Podstatným je preto záver, že právo obvinenej zúčastniť sa osobne tak hlavného pojednávania, ako aj verejného zasadnutia bolo zachované v celom rozsahu počas úplného priebehu konania predchádzajúcemu podaniu dovolania - obvinená však toto právo nevyužila a súhlasila s vykonaním oboch „okruhov“ procesných úkonov v jej neprítomnosti, zatiaľ čo týchto sa riadne zúčastnil jej obhajca za súčasného splnenia podmienok podľa § 252 ods. 2 Trestného poriadku. Tým možno uzavrieť, že bolo jednak rešpektované právo obvinenej vznášať prostredníctvom obhajcu námietky a predniesť dôkazné návrhy na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí, zatiaľ čo vykonaniu hlavného pojednávania, príp. verejného zasadnutia nebránila žiadna zákonná prekážka. Obsahom práva na obhajobu (ktoré je prvkom spravodlivého procesu) je totiž aj možnosť tak „osobnej“, ako aj prostredníctvom obhajcu realizovanej obhajoby, pričom odňatie tejto možnosti vykonaním hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného, pre ktorý by neboli splnené zákonné podmienky v sebe poníma nielen naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, no súčasne rovnako tak aj zásadné porušenie práva na obhajobu podľa písm. c) naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku. K takejto situácii ale v posudzovanom prípade rozhodne nedošlo. Poukaz obvinenej na skutočnosť, že vykonaniu verejného zasadnutia bránila zákonná prekážka spočívajúca v ustanovení § 3 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. (z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej pandémiou vírusu COVID - 19 totiž súdy podľa názoru obvinenej mali vykonávať pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu, čo v zmysle prednesených dovolacích námietok „nesplňalo“ kritériá trestnej veci menovanej) najvyšší súd vyhodnotil ako námietku mimoriadne účelnej a vecne úplne nesúvisiacej povahy už len s poukazom na § 2 ods. 6, ods. 7 Trestného poriadku (zásada oficiality a zásada práva na spravodlivý proces a rýchle prejednanie veci), čo zrejme uniklo pozornosti obhajoby. Z povahy „trestnej“ veci mimochodom prirodzene vyplýva potreba jej promptného prejednaní; o to väčšmi, ak obvinená s vykonaním verejného zasadnutia bez jej účasti vyslovene súhlasila (viď č. l. 745 spisu). Požiadavka čo najrýchlejšieho prejednaní veci preto nebola v žiadnom prípade uplatnená na úkor jej riadneho objasnenia a základné práva obvinenej tak boli plne rešpektované - práve naopak, ak by sa krajský súd rozhodol „nekonať“, celkom zaiste by sa tým podľa názoru najvyššieho súdu vystavil celkom nedôvodným priesťahom v konaní vo veci samej (v konečnom dôsledku sa verejného zasadnutia zúčastnil obhajca obvinenej - viď č. l. 777 a nasl. spisu - zatiaľ čo obvinenej nič nebránilo v tom, aby sa ho zúčastnila napriek skutočnosti, že toho času vykonávala trest odňatia slobody za iný trestný čin). Vykonanie verejného zasadnutia v čase platnosti a účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. napriek tomu, že zákonodarca akcentoval potrebu výkonu dotknutého

procesného úkonu súdu len „v nevyhnutnom rozsahu“, pritom nemožno vnímať ako porušenie zákona z dôvodu, že samotná dôvodová správa dotknutého zákona uvádza, že každý konkrétny prípad je vecou úvahy zákonného sudcu, resp. senátu; to isté platí aj pre možnosť (a nie povinnosť) vylúčenia verejnosti z konania verejného zasadnutia. Inak tomu nebolo ani v čase vykonania verejného zasadnutia krajským súdom, ktorého predmetom bolo rozhodnúť o odvolaní obvinenej [viď § 3 ods. 1 písm. b), resp. ods. 2 dotknutého zákona: „V čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu je ochrana zdravia dôvodom na vylúčenie verejnosti ... ak súd vylúči verejnosť podľa odseku 1 písm. b) ...], z čoho možno spoľahlivo dedukovať, že právna úprava v znení účinnom v čase vykonania verejného zasadnutia neznamena (a v zásade ani nikdy neznamenala) „zákaz“ vykonania hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia - otázka, či konkrétny procesný úkon príslušný súd uskutoční alebo nie, bola plne vecou úvahy senátu (čo platí v primeranom rozsahu aj pre prípadné vylúčenie verejnosti z účasti na verejnom zasadnutí - t. j. išlo o možnosť a nie o povinnosť).

Riadiac sa vyššie vyjadreným najvyšší súd argumentáciu obvinenej vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietol v celom rozsahu ako nedôvodnú.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípade, že skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, je zrejme z obsahu spisu a zároveň porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 a nasl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z uvedeného vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom.

Argumentáciu obvinenej dotýkajúcu sa dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku však možno charakterizovať citovaním relevantnej pasáže jednej jedinej vety: „Orgány činné v trestnom konaní pritom nevykonali ani žiadne dôkazy v prospech obvineného, či tak, aby náležite zistili skutkový stav, hoci by takéto dokazovanie nielen mohlo, ale muselo privodiť priaznivejší výsledok. Tým ... bolo odňaté právo na riadne dokazovanie ...”.

Nehľadiac na skôr vyjadrenú argumentáciu dovolacieho súdu ohľadom nepochybnej prípustnosti aplikácie § 371 ods. 4 Trestného poriadku aj vo vzťahu k tomuto dôvodu dovolania uplatneného obvinenou zostáva najvyššiemu súdu odkázať na úvahy vyjadrené pri „zodpovedaní” námietok prezentovaných obvinenou vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Takto formulovaná dovolacia argumentácia, v rámci ktorej obvinená poukazuje na dôležitosť údajne existujúcich (síce obvinenou v pôvodnom konaní nenavrhnutých) dôkazov (ktorých vykonanie skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy opomenuli) z hľadiska náležitého zistenia skutkového stavu, tak táto je zjavne skutkovej povahy. Najvyšší súd znovu opakuje, že je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu. To predstavuje už opäť skutkovú rovinu. Rovnako tak najvyšší súd prízvukuje, že vyššie vyjadrenému zodpovedá okrem iného právne - kvalifikačná reflexia spočívajúca v tom, aj v rámci dovolaním iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané (resp. konštatovať „nesprávne nevykonané”) dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

S poukazom na uvedené dovolací súd odmietol argumentáciu obvinenej ako nedôvodnú, nakoľko táto je zjavne skutkovej povahy a celkom zrejme nenaplnia v zmysle skôr podrobne ilustrovaných právnych úvah nielen dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, no opäť ani žiaden iný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd najskôr in abstracto poznamenáva, že účinné uplatnenie dotknutého dovolacieho dôvodu pripúšťa dve alternatívy.

Prvá umožňuje namietat' nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Druhá oprávňuje dovolateľa uplatniť výhradu nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Za každých okolností však musí ísť o námietky právne, nikdy nie skutkové, keďže „úspešnému” uplatneniu skutkových námietok explicitne „bráni” dikcia vety za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd preto na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku, prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Trestného poriadku nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávnych, ale procesných ustanovení (k tomu pozri: R 57/2007-II., ZSP 46/2013-II., R 47/2014-II.). Inými slovami, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Ani namietanie rozsahu vykonaného dokazovania či spôsobu, akým súdy hodnotili jednotlivé dôkazy a dôkaznú situáciu ako celok, teda nespadá pod dôvody dovolania v zmysle prvého

odseku § 371 Trestného poriadku.

Z obsahu písomných dôvodov podaného dovolania je zrejmé, že obvinená v zmysle formulovaných dovolacích námietok napáda v zásadne podstatnej časti najmä výrok o treste.

K tomu najvyšší súd uvádza, že v dovolacom konaní je uložený trest možné obvineným namietat' v podstate iba z dvoch dovolacích dôvodov, a to podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku [odhliadnuc od už obsoletného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. n) Trestného poriadku týkajúceho sa trestu odňatia slobody na doživotie]. Podľa ustálenej súdnej praxe (R 5/2011 - ide o stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 46/2010) vzájomný vzťah týchto dovolacích dôvodov je taký, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Všeobecné hľadiská stanovené pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a nasl. Trestného zákona a na rozdiel od ustanovení § 41 Trestného zákona a § 42 Trestného zákona o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, nemožno podradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

V predmetnej trestnej veci ide o pomerne „vzácnny“ prípad uplatnenia (súč v konečnom dôsledku bez „priaznivého“ výsledku pre obvinenú) takých dovolacích námietok, ktoré sa viažu na konkrétne a tomu zodpovedajúcim spôsobom identifikované údajné pochybenia rozhodnutia napadnutého dovolaním.

Dovolacie námietky obvinenej možno v zásade rozdeliť do nasledovných okruhov:

- a) okresný súd i krajský súd zhodne pochybili, ak ukladali vo vzťahu ku skutkom v bode 1/ a 2/ skutkovej vety výrokovej časti rozsudku spoločný súhrnný trest, nakoľko podľa názoru obvinenej ide o dva samostatné činy; možno zovšeobecniť, že obvinená v zásade poukazuje na to, že medzi jednotlivými skutkami neexistuje objektívna alebo subjektívna súvislosť, čo má za následok existenciu nie pokračovacieho, ale opakovaného trestného činu (v takom prípade je potrebné trestnosť každého zo skutkov posudzovať samostatne),
- b) oba skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy pochybili pri ukladaní trestu tým spôsobom, že pri určení výmery trestu sa spravovali ustanovením § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, resp. trest určili v „neprimerane prísnej“ výmere a napokon,
- c) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku nesprávnej právnej kvalifikácie čo do skutku v bode 2/ skutkovej vety výrokovej časti rozsudku krajského súdu napadnutého dovolaním, nakoľko podľa názoru obvinenej jej tam opísané konanie napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a nie obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

K jednotlivým okruhom dovolacích námietok obvinenej tak, ako sú tieto vymedzené v obsahu predchádzajúceho odseku najvyšší súd konštatuje nasledovné.

Čo sa prvého okruhu obvinenou namietaných skutočností týka, je potrebné poukázať na znenie nasledovných ustanovení Trestného zákona.

Úhrnný trest a spoločný trest

(3) Ak súd odsudzuje páchateľa za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činov spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane.

§ 122

Trestný čin a spôsoby jeho spáchania

(9) Trestný čin je spáchaný opakovane, ak páchateľ postupne spáchal viac rovnakých trestných činov opakovanými samostatnými činmi, medzi ktorými nie je žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť, pričom trestnosť každého z nich sa posudzuje samostatne.

(10) Za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchateľ pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchateľa spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchateľa spáchať uvedený trestný čin.

(13) Ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa takéto konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok.

Najvyšší súd v nadväznosti na vyššie vyjadrené dopĺňa, že ukladanie spoločného trestu prichádza do úvahy v prípade, ak súd odsudzuje páchateľa za iný čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, ak bol páchateľ za „zostávajúci“, resp. iný čiastkový útok tvoriaci rovnako súčasť pokračovacieho trestného činu už právoplatne odsúdený. Ide o určité prelomenie zásady ne bis in idem (nie dvakrát o tom istom), avšak s praktickou „výhodou“ odstránenia potreby opakovania dokazovania o skutku alebo skutkoch, ktorého (resp. ktorých) spáchanie už bolo spoľahlivo preukázané v zmysle existencie právoplatného odsúdenia za iný čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, o ktorého „zostatku“ naopak súd vykoná (za súčasnej viazanosti skutkovými zisteniami v pôvodnom právoplatnom odsudzujúcom rozsudku za tento iný čiastkový útok) dokazovanie a v prípade prijatia záveru o vine páchateľa za tento „nový“ čiastkový útok uloží spoločný trest. Treba zdôrazniť, že postup podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona neprichádza do úvahy v prípade, ak bol predchádzajúci právoplatný odsudzujúci rozsudok za iný čiastkový útok vydaný súdom iného členského štátu Európskej únie. Spoločný trest nemožno takisto uložiť ani v takej procesnej situácii, ak by ohľadom skoršieho právoplatného odsúdenia za čiastkový útok pokračovacieho trestného činu nastali účinky jeho zahľadania - v takom prípade súd uloží samostatný trest bez použitia § 41 ods. 3 Trestného zákona.

Možno zovšeobecniť, že uloženie spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona je vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku, uvedenému v prvej vete tohto ustanovenia, u ktorého nenastali účinky zahľadania odsúdenia, osobitným druhom (sui generis) obnovy konania, pri ktorom je novou skutočnosťou (zodpovedajúcou § 394 ods. 1 Trestného poriadku) spáchanie ďalšieho čiastkového útoku toho istého pokračovacieho trestného činu. V zmysle § 2 ods. 8 Trestného poriadku preto nedochádza k nesúladu s článkom 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (viď S 10/2015). Súčasne je z ustanovenia § 41 ods. 3 Trestného zákona zrejmé, že Trestný zákon pri ukladaní spoločného trestu vychádza z obdobnej konštrukcie, aká platí pri ukladaní súhrnného trestu podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona. Preto sa primerane použijú pravidlá platné pre ukladanie súhrnného trestu (samozrejme s niektorými odchýlkami).

Predpokladom postupu súdu podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona je kumulatívne (súčasné) splnenie dvoch základných podmienok:

- a) spoločný trest sa ukladá za pokračovanie v trestnom čine,
- b) súd rozhoduje v situácii, kedy bol za jeden alebo viacero čiastkových útokov pokračovacieho

trestného činu páchatel' už právoplatne odsúdený skorším rozsudkom a predmetom neskoršieho rozhodovania je jeden alebo viac ďalších čiastkových útokov toho istého pokračovacieho trestného činu, za ktoré páchatel' ešte nebol potrestaný, a to bez ohľadu na to, či boli tieto - doposiaľ nepostihnuté - čiastkové útoky spáchané skôr alebo neskôr (resp. tak skôr ako aj neskôr), než čiastkový útok alebo útoky, za ktoré už bol páchatel' právoplatne odsúdený skorším rozsudkom.

Rozdielom oproti postupu pri ukladaní súhrnného trestu je skutočnosť, že súd v prípade ukladania spoločného trestu za ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu zruší skorší právoplatný odsudzujúci rozsudok, ktorým bol páchatel' odsúdený za ostatné čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu nielen vo výroku o treste, ale súčasne aj vo výroku o vine. Tento zrušujúci výrok musí byť následne súčasťou nového výroku o vine (nie výroku o uložení spoločného trestu), ktorým súd rozhoduje o celom súhrne čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu. Ohľadom pôvodne už právoplatne „odsúdených“ čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu je následne súd viazaný skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku (vo výroku o vine), ktoré ustálil skôr vo veci konajúci a rozhodujúci súd. Inými slovami povedané, súd rozhodujúci „neskôr“ o spoločnom treste prevezme skutkové zistenia „zrušovaného“ odsudzujúceho rozsudku za niektorý (niektoré) čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu bez ich ďalšieho prehodnocovania, dopĺňovania alebo obmedzenia, pričom opis týchto „prevzatých“ skutkových zistení môže súd, ktorý ukladá spoločný trest upraviť len tak, aby vyjadril nadväznosť na „novosúdený“ čiastkový útok (alebo čiastkové útoky) pokračujúceho trestného činu (napr. tieto zoradiť postupne z časového hľadiska, resp. uviesť súhrn nimi spôsobenej škody a pod.). Súd je pri ukladaní spoločného trestu za ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu vždy viazaný aj právnou kvalifikáciou tohto iného čiastkového útoku tak, ako je uvedené v predchádzajúcom (zrušovanom) právoplatnom rozsudku, a to v tom zmysle, že z tejto právnej kvalifikácie vychádza pri posudzovaní, či neskôr prejednaný a rozhodnutý skutok je čiastkovým útokom toho istého pokračovacieho trestného činu.

Pokiaľ ide o výmeru spoločného trestu za pokračovanie v trestnom čine, Trestný zákon prostredníctvom § 41 ods. 3 ustanovuje, že spoločný trest nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom.

Ide o obdobný príkaz, aký platí pri ukladaní súhrnného trestu.

Súčasne platí, že spoločný trest môže byť nielen prísnejší, no nemožno vylúčiť, že môže byť aj rovnaký ako predchádzajúci trest uložený skorším právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (zrušeným „novým“ rozsudkom ukladajúcim spoločný trest). Len na okraj možno poznamenať, že na rozdiel od pravidiel ukladania súhrnného trestu nemožno pri ukladaní spoločného trestu upustiť od jeho uloženia tak, ako je tomu v prípade súhrnného trestu (§ 44 Trestného zákona).

Najvyšší súd ďalej uvádza, že s prihliadnutím na okolnosti prejednávanej veci (vo všeobecnosti) je zákonne súladné uložiť spoločný trest aj za situácie, kedy bol ďalší čiastkový útok spáchaný v súbehu s iným trestným činom a do úvahy preto prichádza aj uloženie úhrnného, resp. súhrnného trestu podľa § 41 ods. 1, ods. 2, resp. § 42 ods. 1 Trestného zákona. Táto možnosť je priamo závislá od časového priebehu a kombinácie spáchania, resp. odsúdenia za niektorý z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu a spáchania iných skutkov spáchaných v súbehu s ním.

Z hľadiska Trestného zákona je preto prípustné aj „neskoršie“ uloženie spoločného trestu za pokračovanie v trestnom čine za súčasného uloženia súhrnného alebo úhrnného trestu.

Tým nie je dotknutá možnosť súdu uložiť spoločný trest za ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu za súčasného upustenia od uloženia súhrnného trestu s poukazom na § 44 Trestného zákona za skutok, ktorý by inak mohol byť uložený za trestný čin spáchaný vo viacčinnom súbehu s pokračujúcim trestným činom.

Pri ukladaní spoločného trestu sa primerane použijú zásady pre ukládanie súhrnného trestu. Preto

rovnako ako pri ukladaní súhrnného trestu platí, že spoločný trest je pre páchatel'a priaznivejší ako samostatný trest. Je tomu tak z dôvodu, že o všetkých spáchaných čiastkových útokoch pokračovacieho trestného činu sa v zásade rozhodne v jednom konaní a uloží trest za viac čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu, namiesto uloženia samostatného trestu za každý čiastkový útok. Hmotnoprávnym následkom ponímania jednoty skutku pri pokračovacom trestnom čine je priznanie „benefitu“ páchatel'ovi, ktorého konanie je vnímané (po splnení objektívnej a subjektívnej súvislosti) vnímané ako jeden trestný čin, za ktorý mu je ukladaný jeden - spoločný - trest. Keďže z materiálneho hľadiska by každý jeden čiastkový útok pokračovacieho trestného činu mohol byť sám o sebe posudzovaný ako samostatný trestný čin a za každý jeden čiastkový útok pokračovacieho trestného činu by bolo možné páchatel'ovi uložiť samostatný trest, je vo vzťahu k páchatel'ovi nesporne „benefitom“, že mu je v konečnom dôsledku s poukazom na v podstate „umelú“, resp. formálnu právnu konštrukciu pokračovacieho trestného činu uložený jediný, spoločný trest za všetky čiastkové útoky namiesto viacerých samostatných trestov za každý jeden čiastkový útok, ktoré by následne museli byť aj vykonané (v konkrétnom prípade obvinenou - vid' PL. ÚS 9/2017). Z definície pokračovacieho trestného činu (vid' § 128 ods. 10, časť druhej vety pred čiarkou Trestného zákona) naostatok vyplýva, že všetky čiastkové útoky sa posudzujú ako jeden trestný čin.

Najvyšší súd (odhliadnuc od nesprávnosti právnej argumentácie obvinenej, ktorá poukazuje na potrebu diferencovania medzi označenými skutkami z hľadiska ich právnej kvalifikácie, čo bude predmetom výkladu najvyššieho súdu v ďalšom texte tohto uznesenia) upozorňuje, že ak by prijal argumentáciu obvinenej a posúdil tak jednotlivé skutky nie ako čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu, ale ako opakovaný trestný čin, bolo by v takom prípade potrebné pristúpiť k ukladaní samostatného trestu namiesto spoločného súhrnného trestu, čím by paradoxne postupoval v jednoznačný neprospech obvinenej (!) Obvinenej však táto právna skutočnosť (v zmysle pro futuro čo do dôsledkov akceptácie námietok obvinenej) úplne unikla, resp. - povedané inými slovami - zanikla v argumentačnej hypertrofii dovolacích námietok obsiahnutých v podanom dovolaní.

V konečnom dôsledku by tak rozhodnutie dovolacieho súdu bolo v rozpore s § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, príp. s § 391 ods. 2 in fine Trestného poriadku (ktoré treba v naznačenom kontexte aplikovať analogicky).

Najvyšší súd ohľadom hmotnoprávných podmienok pre posúdenie, či skutok - určitý (konkrétny) jav s aktívnou alebo pasívnou účasťou fyzickej, resp. právnickej osoby na konkrétnej udalosti vo vonkajšom svete, na ktorej podklade vznikol určitý (konkrétny) následok - napĺňa znaky pokračovacieho trestného činu, v úzkej súvislosti s obsahom vyššie citovaných ustanovení Trestného zákona uvádza nasledovné kritériá, ktoré musia byť preukázané spoločne (kumulatívne) pre posúdenie skutku ako ďalšieho čiastkového útoku pokračovacieho trestného činu:

- a) čiastkový útok musí byť spáchaný tým istým páchatel'om,
- b) z hľadiska právnej kvalifikácie musí byť takýto čiastkový útok totožný so „skorším“ čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu, z ktorého spáchania už bol páchatel' uznaný za vinného právoplatným odsudzujúcim rozsudkom,
- c) existencia objektívnej súvislosti spájajúcej čiastkové útoky toho istého páchatel'a toho istého trestného činu v čase, mieste a spôsobe jeho spáchania a v predmete útoku,
- d) existencia subjektívnej súvislosti a to najmä jednotiacoho zámeru páchatel'a spáchať uvedený trestný čin.

Zhrnúc vyššie vyjadrené platí, že pokračovanie v trestnej činnosti je taká trestná činnosť, keď jednotlivé čiastkové konania (čiastkové útoky) napĺňajú rovnakú skutkovú podstatu trestného činu (resp. jej rôznych alternatív uvedených v dispozícii právnej normy; nevyžaduje sa naplnenie presne tej istej skutkovej podstaty trestného činu - v trestnej veci obvinenej trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona v „skoršom“ rozsudku naproti trestnému činu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona ohľadom príslušnej časti skutkovej vety „neskoršieho“ rozsudku napadnutého dovolaním; vid' R 42/1979). Rôzne kvalifikačné znaky totiž spôsobujú podradenie pod

odlišnú kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu a pri rôznych skutkoch (čiastkových útokoch) môžu byť prítomné, resp. absentujúce v rôznej kombinácii. Podstatným je, že zachovanou zostáva totožnosť trestného činu aspoň čo do jeho základnej skutkovej podstaty a splnenia jej znakov tak, ako sú tieto formálne vymedzené v osobitnej časti Trestného zákona.

Objektívna súvislosť je daná:

- časovou súvislosťou v páchaní čiastkových útokov
- rovnakým alebo podobným spôsobom ich spáchania,
- totožnosťou predmetu útoku (zriedka, no predsa môže nepochybne ísť aj o rôzne predmety: napr. pri krádeži alebo podvode peňažné prostriedky, motorové vozidlo, bižutéria,
- nenaplnenie podmienky ustanovenej v § 122 ods. 13 Trestného zákona.

Najvyšší súd dopĺňa, že pre existenciu objektívnej súvislosti musí byť súvzťažnosť jej jednotlivých znakov daná vo všetkých vyššie uvedených troch komponentoch (aj keď nemožno vylúčiť, že s poukazom na okolnosti každého prípadu môže byť ich vzájomný pomer rôzny, resp. jedna z týchto podmienok môže byť ďalšími „zatlačená do úzadia“ - vid' napr. R 17/1982, 1 Tz 13/1972). Pre pozitívne konštatovanie ohľadom existencie objektívnej súvislosti sa ďalej nevyžaduje napr. súvislosť v mieste spáchania jednotlivých útokov (za miesto spáchania pokračovacieho trestného činu sa považuje každé miesto čiastkového útoku, kde došlo ku konaniu páchatel'a, alebo kde nastal následok, resp. kde podľa predstavy páchatel'a tento následok mal nastať - vid' § 12 Trestného zákona). Vždy je prítom potrebné hodnotiť všetky okolnosti prípadu, aby bolo možné dospieť k záveru, či medzi jednotlivými útokmi existuje objektívna súvislosť (m. m. R 17/1982).

Časové hľadisko objektívnej súvislosti spravidla nebude splnené vtedy, ak medzi jednotlivými útokmi páchatel'a existuje podstatný časový odstup (napr. päť rokov). Zároveň je však potrebné vziať do úvahy i čas potrebný pre prípravu páchatel'a na ďalší útok (ak si jeho „úspešné“ uskutočnenie vyžaduje dlhší čas prípravy, resp. premeditácie). Dlhší časový odstup v rozpätí aj vyše roka nie je preto prekážkou konštatovania splnenia podmienky časového hľadiska objektívnej súvislosti pokračovacieho trestného činu (môže prísť napr. k takej situácii, že páchatel'ovi „vydrží“ zisk z predchádzajúceho útoku podstatne dlhší čas a k „novému“ útoku pristúpi až v pomerne výrazne vzdialenom časovom horizonte a pod.). Najvyšší súd preto konštatuje, že časovú súvislosť nie je možné presne ohraničiť konkrétnou maximálnou lehotou; naopak, z hľadiska naplnenia dotknutého formálneho znaku pokračovania v trestnom čine je potrebné vziať do úvahy všetky konkrétne okolnosti prípadu. Pre prijatie záveru o splnení podmienky časovej súvislosti preto nie je prekážkou zistenie, že medzi jednotlivými útokmi uplynula doba niekoľkých mesiacov (vid' napr. NS 19/2003 - ČR, R 15/1996 - ČR).

Spôsob spáchania ako komponent objektívnej súvislosti je daný vtedy, ak je konanie páchatel'a v podstatných znakoch totožné alebo podobné (napr. predchádzajúca krádež je spáchaná vlámaním sa do domu, zatiaľ čo ďalšiu páchatel' vykoná napríklad v dôsledku ľstivého získania kľúčov do záhradnej chaty od jej majiteľa). Rovnorodosť spôsobu spáchania trestného činu je potrebné vykladať v spojení s jednotiacim zámerom páchatel'a dopustiť sa jednotlivých čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu (R 29/1977). Ak sa napríklad páchatel' dopustí najskôr trestného činu krádeže tak, že na pracovisku odcudzí z pokladne väčšie množstvo finančných prostriedkov, avšak neskôr sa rozhodne, že ďalší útok spácha s použitím motorového vozidla za účelom odcudzenia podstatne väčšieho množstva vecí, nie je týmto rozdielom narušená jednota v spôsobe spáchania jednotlivých čiastkových útokov.

Totožnosť predmetu útoku ako zostávajúcej podmienky potrebnej pre vyslovenie záveru o existencii objektívnej súvislosti je splnená, ak ide o predmety, resp. veci, ktorých význam v realite a funkčnosť sú aspoň v hrubých črtách podobné (napr. musí ísť o veci, ktoré sú určené na bežné užívanie, resp. prostriedky, za ktoré si tieto veci možno zaobstarať - motorové vozidlo, peniaze, oblečenie, cenné papiere, šperky a pod.). Nevyžaduje sa, aby išlo o úplne zhodné predmety (napr. dva traktory); objektívna súvislosť v predmete útoku však nie je splnená napríklad vtedy, ak je jedným predmetom útoku ľudské telo a druhým hmotná vec alebo majetkové právo.

Splnenie objektívnej súvislosti zároveň treba posudzovať v kontexte subjektívnej súvislosti (R 45/1967) - preto platí, že pre konštatovanie existencie pokračovacieho trestného činu sa musia čiastkové útoky javiť ako postupné realizovanie subjektívnych súvislostí (R 3/1972).

Pod pojmom subjektívna súvislosť treba rozumieť uskutočňovanie rovnakého zámeru (jednotiaci zámer), zvyčajne v rámci realizácie vopred uváženeho plánu (opakované krádeže v chatách, bytových domoch, resp. opakované podvodné konanie - napr. rozposielanie e - mailov s falošným motívom prispievania na dobročinnú zbierku alebo s požiadaním čísla účtu adresáta za účelom vyplatenia neexistujúcej výhry). Zároveň je potrebné doplniť, že pri posúdení subjektívnej súvislosti ohľadom pokračovacieho úmyselného trestného činu spočíva subjektívna súvislosť vo vôli páchatel'a, resp. jeho uzrozumenia s tým, že spácha viac čiastkových útokov toho istého trestného činu, tzn. k týmto útokom má páchatel' jednotiaci zámer). V prípade úmyselných trestných činov sa tak stáva jednotiaci zámer obligatórnou súčasťou subjektívnej súvislosti. Tým nemožno vylúčiť prejav subjektívnej súvislosti aj v prípade nedbanlivostných trestných činov (napr. ľahostajným postojom páchatel'a k plneniu jeho povinností, ktorý predstavuje jednu „líniu" správania sa páchatel'a).

Ak následne najvyšší súd vzťahne vyššie podrobne formulované právne úvahy a z nich vyplývajúce prakticko - aplikačné východiská na právne posúdenie konania obvinenej v zmysle úvah prezentovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi, tak mu nezostáva nič iné, než prijať záver zhodný s právnym názorom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu.

Oba skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy správne ustálili, že obvinená sa dopustila ostatným čiastkovým útokom toho istého trestného činu, zatiaľ čo tieto (dva) čiastkové útoky spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť - jednotiaci zámer obvinenej spáchať uvedený trestný čin.

K tomu možno len v stručnosti poznamenať, že časový rámec existujúci medzi skutkami v jednotlivých bodoch výrokovvej časti dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu predstavuje časové obdobie v rozpätí zhruba šiestich mesiacov, čo na jednej strane možno na prvý pohľad vnímať ako pomerne výrazný časový odstup. Najvyšší súd však napriek tomu s poukazom na vyššie vyjadrené prijal záver, že časový úsek existujúci medzi jednotlivými čiastkovými útokmi v spojení s ostatnými rozhodnými okolnosťami (povaha a druh trestnej činnosti ako aj spôsobený škodový následok, resp. identická povaha páchanej trestnej činnosti v spojení s miestnou súvislosťou) jednak neprekračuje obdobie šiestich mesiacov (naopak, nachádza sa presne na deliacej línii takto ustáleného „rozhrania"), zatiaľ čo oba útoky spája jasne definovaná subjektívna súvislosť spočívajúca v jednotiacom zámere obvinenej páchať jednotlivé čiastkové útoky toho istého trestného činu. Najvyšší súd v tomto smere poukazuje aj na vecne mimoriadne výstižné konštatovanie krajského súdu, že obvinená aj po spáchaní skutku v predmetnej trestnej veci ďalej páchala trestnú činnosť (pozn.: čo bolo napokon reflektované pri ukladaní súhrnného spoločného trestu obvinenej).

Ani súd prvého stupňa neopomenul zdôrazniť, že s odkazom na obsah odpisu registra trestov vo vzťahu k obvinenej Ing. L. platí, že proti menovanej sa vedú ďalšie trestné stíhania, o ktorých doposiaľ nebolo meritórne rozhodnuté (viď str. 14 odsek druhý rozsudku okresného súdu). Najvyššiemu súdu sa javí ako nepochybne správnym aj záver skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov ohľadom splnenia zostávajúcich kvalifikačných podmienok pre ukládanie spoločného trestu, a síce miestnej súvislosti (oba čiastkové útoky boli spáchané na území Slovenskej republiky a to v okresoch Ružomberok, resp. Poprad - ktoré s ohľadom na územné a správne členenie Slovenskej republiky delí len jeden okres, a to okres Liptovský Mikuláš), ako aj rovnakého spôsobu vykonania jednotlivých čiastkových útokov (obohatenie obvinenej na škodu cudzieho majetku tým, že úmyselne uviedla tam uvedenú osobu do omylu, čím spôsobila na cudzom majetku škodu).

Napokon platí, že obvinená jednotlivými čiastkovými útokmi naplnila znaky rovnakej skutkovej podstaty trestného činu, zatiaľ čo s poukazom na úvahy krajského súdu v spojení s relevantnými skutočnosťami konštatovanými už skôr okresným súdom je zrejmé, že bola splnená aj podmienka subjektívnej súvislosti

(viď dôvody rozhodnutia krajského súdu ohľadom potreby ukladania súhrnného trestu, resp. odkaz na odpis z registra trestov obvinenej). Takisto nebola naplnená podmienka podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona.

Najvyšší súd preto uzatvára, že skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vychádzali z vyššie uvedených zistených skutočností správne, ak dospeli k záveru o pokračovacom charaktere „súdenej“ trestnej činnosti a s tým spojenou potrebu ukladať za skutky v bodoch 1/ a 2/ skutkovej vety výrokovej časti dotknutých rozsudkov spoločný trest podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona.

Ak obvinená v podanom dovolaní namieta nesprávnosť postupu krajského súdu spočívajúcu v tom, že sa pri ukladaní trestu správal trestnou sadzbou ustanovenou v § 221 ods. 4 písm. a) Trestného zákona a opomenul tak vziať do úvahy právnu kvalifikáciu skutku podrobne rozvedeného v bode 1/ výrokovej časti rozsudku - § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona - z hmotnoprávneho hľadiska nemôže takto formulovaná právna argumentácia obstať. Ako už bolo najvyšším súdom naznačené vyššie, s poukazom na koncepciu a význam ukladania spoločného trestu treba spoločný trest vnímať ako jediný trest za všetky čiastkové útoky, ktoré sa posudzujú ako jeden trestný čin. Z procesného hľadiska má ukladanie spoločného trestu ten význam, že o všetkých čiastkových útokoch toho istého páchatel'a sa môže vykonávať spoločné konanie.

Ak páchatel' jednotlivými čiastkovými útokmi kvalifikovanými ako jeden trestný čin „postupne“ naplní až kvalifikovanú skutkovú podstatu toho istého trestného činu tak platí, že škoda spôsobená pokračovaním v trestnom čine v zmysle jednotlivých čiastkových útokov sa sčítava, čo má zásadný význam najmä pri trestných činoch, pri ktorých je znakom skutkovej podstaty spôsobenie škody na majetku [v posudzovanom prípade ide práve o taký trestný čin - trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona]. Všetky čiastkové útoky sú totiž jedným konaním, ktoré má potom aj jeden a ten istý následok, resp. účinok, čo je skutočnosťou dôležitou nielen z hľadiska naplnenia základnej skutkovej podstaty, ale aj okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby.

Po sčítaní následku každého z jednotlivých čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu teda môže nastať (a v posudzovanom prípade aj reálne nastala) situácia, že celkový (spoločný) následok jednotlivých čiastkových útokov trestného činu predstavuje po ich vzájomnom sčítaní spôsobenie škody veľkého rozsahu tak, ako predpokladá ustanovenie § 221 ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

Odhliadnuc od skôr prezentovaného výkladu najvyššieho súdu súvisiaceho s nemožnosťou ukladania samostatného trestu za „skorší“ čiastkový útok (nakol'ko by tak dovolací súd vyslovil - hoci nesprávny - právny názor v neprospech obvinenej) tak v posudzovanej veci neprichádza do úvahy ukladanie trestu podľa miernejšieho ustanovenia Trestného zákona [§ 221 ods. 3 písm. a) Trestného zákona], nakol'ko po „pričítaní“ škodového následku spôsobeného ďalším čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu platí, že celkový škodový následok oboch čiastkových útokov predstavujúcich v súhrne jeden pokračovací trestný čin s totožným následkom naplnia znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, tzn. spôsobenie škody veľkého rozsahu - minimálne päťnásobok škody malej (§ 125 ods. 1 veta tretia Trestného zákona), čo predstavuje sumu 133.000,00 Eur (pozn.: obvinená spôsobila oboma čiastkovými útokmi škodu vo výške 38.000,00 resp. 104.576,15 Eur).

Povedané inými slovami, konajúce súdy nemohli po správnom ustálení, že konanie obvinenej predstavuje ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu pri ukladaní spoločného trestu, laicky povedané, „vygumovať“ výšku škody, ktorú obvinená spôsobila práve ďalším čiastkovým útokom a ukladať trest podľa miernejšej právnej kvalifikácie v zmysle § 221 ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

K obsiahlym dovolacím námietkam obvinenej ohľadom údajnej nesprávnosti právnej kvalifikácie skutku v bode 2/ výrokovej časti rozsudku najvyšší súd konštatuje, že konanie obvinenej podrobne opísané v bode 2/ skutkovej vety výrokovej časti dovolaním napadnutého rozsudku nemožno podradiť pod skutkovú podstatu trestného činu úverového podvodu podľa § 222 a nasl. Trestného zákona.

K tomu je potrebné najskôr vo všeobecnosti porovnať znenie ustanovení § 221 ods. 1 a § 222 ods. 1 Trestného zákona.

§ 221

Podvod

(1) Kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

§ 222

Úverový podvod

(1) Kto vyláka od iného úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu spôsobí malú škodu, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Trestný čin úverového podvodu podľa § 222 a nasl. Trestného zákona je voči trestnému činu podvodu podľa § 221 a nasl. Trestného zákona v pomere špeciality (použitie § 222 a nasl. Trestného zákona vylučuje na opačnej strane použitie všeobecného ustanovenia, ktorým je v posudzovanej trestnej veci obvinenej § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona).

Inými slovami povedané, ide o osobitný, resp. špecifický druh podvodu, viažuceho sa na tam uvádzané konkrétne znaky skutkovej podstaty, ktorých eventuálne splnenie nepripúšťa „duplicítne“ kvalifikovanie takéhoto skutku (napĺňajúceho znaky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu) aj ako trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona. Špeciálne ustanovenie § 222 ods. 1 a nasl. Trestného zákona súčasne vylučuje existenciu jednočinného súbehu trestných činov podľa § 222 ods. 1 a nasl., resp. § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona (všeobecné ustanovenie).

Naplnenie skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a nasl. vyžaduje také konanie, ktorým páchatel' uvedie iného do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru. Samotné poskytnutie úveru sa realizuje prostredníctvom dvojstranného právneho úkonu súkromnoprávnej povahy (záväzkovým právnym vzťahom), a síce zmluvou o úvere.

Súčasne ale platí, že pri podvodných konaniach spojených s inými záväzkovými právnymi vzťahmi, ako napr. zmluva o pôžičke, zmluva o kúpe prenajatej veci, zmluva o výpožičke - a v konkrétnej trestnej veci leasingová zmluva - nemožno dospieť k záveru, že by takéto konanie mohlo byť právne kvalifikované podľa § 222 ods. 1 a nasl. Trestného zákona. Pod pojem úverová zmluva totiž nie je možné podradiť také typy zmlúv, ktoré spočívajú v poskytnutí iného, než peňažného plnenia. Konkrétne, predmetom leasingovej zmluvy je poskytnutie tovaru alebo služby na základe tzv. odloženej platby. Zmluva o úvere upravená v § 497 a nasl. Obchodného zákonníka nezahŕňa poskytovanie tovarových alebo obchodných úverov. Pri podvodných konaniach, ktoré sa týkajú takýchto typov zmlúv (teda aj zmluvy o leasingu motorového vozidla) leasingový dlžník nezískava do svojej dispozičnej sféry finančné prostriedky, ale konkrétnu vec, ktorej nadobúdacia cena je namiesto dlžníka už v „predstihu“ uhradená veriteľom. Následne, dlžník túto cenu spláca (spravidla) s určitým navýšením.

Preto je konanie trestne zodpovednej osoby, ktorá „vyláka“ od poskytovateľa jeho uvedením do omylu vecné plnenie (resp. využitím omylu poskytovateľa ohľadom splnenia podmienok pre poskytnutie, resp. splácanie jeho hodnoty) poskytovateľom vopred uhradeného vecného plnenia inej, než peňažnej povahy, ktorého nadobúdacia cenu (spolu s jej prípadným navýšením) má leasingový dlžník povinnosť splatiť za podmienok dohodnutých v leasingovej zmluve (a nie zmluve o úvere) potrebné právne kvalifikovať ako trestný čin podvodu podľa § 221 a nasl. Trestného zákona.

Inak by tomu bolo v prípade, ak by páchatel' uviedol poskytovateľa úveru (prípadne osobu poskytujúcu

zabezpečenie tohto záväzku) do omylu ohľadom podmienok pre jeho poskytnutie alebo splácanie v súvislosti s požiadaním úveru spočívajúceho v poskytnutí finančných prostriedkov bankou, stavebnou sporiteľňou, resp. nebankovým subjektom disponujúcim povolením poskytovať úverové služby (najmä spotrebiteľské úvery). Takáto skutková situácia ale v predmetnej trestnej veci nenastala. Naopak, konanie obvinenej vyjadrené v bode 2/ skutkovej vety výrokovej časti dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu v zásade spočíva v uvedení poskytovateľa predmetu leasingového plnenia (motorového vozidla) do omylu v otázke bonity (priaznivej finančnej situácie) obvinenej ako podmienky uhradenia nadobúdacej ceny za motorové vozidlo, ktorá bola už vopred uhradená leasingovým veriteľom. Preto najvyšší súd uzatvára, že právna kvalifikácia dotknutého skutku zo strany skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov je správna a zodpovedajúca príslušným ustanoveniam Trestného zákona. Bez potreby ďalšieho, duplicitného opakovania s tým súvisiacej právnej argumentácie prezentovanej v odôvodnení rozsudkov súdu prvého stupňa a krajského súdu preto najvyšší súd odkazuje na tam podrobne vyjadrené právne závery, ktoré si ako zákonne súladné a vecne správne v úplnostiach osvojil. Najvyšší súd sa v konečnom dôsledku z týchto dôvodov nemohol ani v tejto časti stotožniť s dovolacími námietkami obvinenej.

Čo sa týka obsahu zostávajúcich dovolacích námietok obvinenej (najmä s prihliadnutím na dodatočne zaslané vlastnou rukou spísané podania obvinenej) tieto možno v zásade charakterizovať tak, že menovaná „skĺzava“ do polemiky so správnosťou a úplnosťou zisteného skutkového stavu, hodnotiac tak výsledky vykonaného dokazovania za súčasného popierania svojej viny (t. j. spochybňuje naplnenie subjektívnej stránky trestného činu), resp. opakovane uvádza argumenty, ktoré majú preukazovať jej nevinu.

Najvyšší súd v nadväznosti na obsah predchádzajúceho odseku uvádza, že s odkazom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú:

- proti skutkovým zisteniam súdov,
- proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne
- proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

V porovnaní s vyššie uvádzaným znením dovolacej argumentácie obvinenej je zřejmé, že táto pozostáva výlučne zo skutkových námietok. Inak povedané, obvinená sa domáha opätovného „prehodnotenia“ alebo inej revízie už právoplatne ustálených skutkových zistení. Dovolací súd ale nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to aj z dôvodu, že sám nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania sa totiž nachádza v rámci konania na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Tým je zároveň zodpovedaná aj požiadavka obvinenej vykonať dôkazy označené v texte písomných dôvodov podaného dovolania, resp. námietka obvinenej spočívajúca v nesprávnom postupe krajského súdu, ktorý mal porušiť zákon tým, že rozhodol sám vo veci rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, laicky povedané „napriek tomu, že bol skutkový stav zistený nesprávne“.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže napĺňať ani poukaz obvinenej na to, že v konaní nebola vykonaným dokazovaním „správne“ preukázaná subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž nepredstavuje nič iné ako vnútorný vzťah páchateľa k spáchanému trestnému činu. Tento vzťah nie je možno skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak, ako sa navonok prejavil v

jeho konaní, ktorý je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Zavinenie je ako subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu preukazované zásadne na základe konkrétnych skutkových okolností, ktoré, ako je zrejmé z vyššie vyjadreného, v konaní o dovolaní nie je možné preskúmať (okrem prípadu, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti). Najvyšší súd v zmysle skôr vyjadreného uzatvára, že takto formulovaná dovolacia argumentácia nie je spôsobilá pre vyslovenie záveru o splnení nielen dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale ani žiadneho iného z dovolacích dôvodov „dostupných“ podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku pre obvineného. Preto námietky obvinenej v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnené, čo sa primerane uplatní aj vo vzťahu k otázke nemožnosti skúmania „spoluzavinenia“ poškodenej spoločnosti ohľadom skutku v bode 2/ skutkovej vety výrokovej časti rozsudkov skôr vo vecí konajúcich a rozhodujúcich súdov.

+ + +

Niekoľko osobitných poznámok k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Ak obvinená v zostávajúcom rozsahu dovolania namieta neprimeranosť uloženého trestu, k tomu najvyšší súd uvádza, že takto formulovaná argumentácia obvinenej nenapĺňa jednak uplatnený, ako ani iný dovolací dôvod.

Neprimeranosť či prísnosť uloženého trestu je možné v dovolacom konaní úspešne uplatňovať len za predpokladu, že bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za daný trestný čin nepripúšťa, t. j. ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. V prejednávanej veci bol obvinenej ukladaný spoločný a súhrnný trest odňatia slobody podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona (podľa ktorého je možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere desať až pätnásť rokov) s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona (tzv. „remíza“ poľahčujúcich a priťažujúcich okolností v tom zmysle, že u obvinenej nebola zistená existencia tak žiadnej poľahčujúcej, ako ani priťažujúcej okolnosti) a § 42 ods. 1 s poukazom na § 41 ods. 2 Trestného zákona (spáchanie aspoň dvoch úmyselných trestných činov, z ktorých jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami; pri ukladaní súhrnného trestu sa postupuje primerane podľa zásad platných pre ukládanie úhrnného trestu - konkr. § 41 ods. 2 Trestného zákona), čo malo za následok úpravu trestnej sadzby trestu odňatia slobody v konečnom dôsledku na rozpätie 10 (desať) až 20 (dvadsať) rokov, pričom obvinenej bol uložený trest odňatia slobody na samej dolnej hranici upravenej trestnej sadzby vo výmere 10 (desať) rokov.

Obvinenej bol preto uložený:

- a) zákonom prípustný druh trestu, a to
- b) v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe.

Najvyšší súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že krajský súd nepochybil ani pri ukladaní súhrnného trestu a posúdení podmienok pre jeho ukládanie, keď skorigoval pochybenie súdu prvého stupňa a podrobne vysvetlil svoje právne úvahy, ktorými sa spravoval pri ukladaní súhrnného trestu a posúdení celej zbierajúcej sa trestnej činnosti obvinenej. K tomu najvyšší súd odkazuje na str. 11 odsek tretí a nasl. rozsudku krajského súdu a bez potreby opakovania tam podrobne zdôraznených právnych záverov odvolacieho súdu uzatvára, že sa s nimi ako zákonne úplne súladnými stotožnil.

Najvyšší súd úplným záverom zareaguje aj na vlastnou rukou spísané podanie obvinenej datované k 8. decembru 2021 (doručené priamo najvyššiemu súdu 13. decembra 2021) označené ako „Žiadosť a prosba o mimoriadne zníženie trestu“. Obsah dotknutého podania možno čo do vecného obsahu zhrnúť tak, že obvinená poukazuje na údajne nepravdivú svedeckú výpoveď svedkyne H., žiada vypočutie menovanej svedkyne pred súdom a vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru ekonómie za účelom preskúmania daňových priznaní, zatiaľ čo súčasne poukazuje na svoje osobné pomery (je matkou maloletého dieťaťa, ktoré psychicky ťažko znáša odlúčenie od obvinenej, resp. poukazuje na to, že sama trpí závažnou duševnou chorobou - recidivujúcou depresívnou poruchou s ťažkými

psychosomatickými účinkami, v dôsledku čoho je ťažko zdravotne postihnutou osobou s poukazom na priloženú fotokópiu preukazu fyzickej osoby - pozn.: obvinenej - s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, ako aj prepúšťaciu správu vyhotovenú Psychiatrickou liečebňou Samuela Bluma v Plešivci obsahujúcu opis zdravotného stavu obvinenej). Obvinená v predmetnej žiadosti uviedla, aby dovolací súd krajskému súdu uložil povinnosť opätovne vykonať ňou navrhnuté dôkazy na pojednávaní a obdobne tak vyslovil potrebu aplikácie príslušných hmotnoprávnych ustanovení upravujúcich mimoriadne zníženie trestu, resp. „upustiť“ od pôvodne uloženej výmery trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že nakoľko dovolanie odmietol z dôvodu, že v predmetnej trestnej veci zjavne nie sú splnené dôvody dovolania aj s poukazom na skutočnosť, že obvinenej bol uložený trest odňatia slobody v zákonne prípustnej výmere, zatiaľ čo pri ukladaní trestu odňatia slobody krajský súd nijak nepochybil, je ďalej bezpredmetné a z procesného hľadiska nemožné bližšie sa zaoberať námietkami, resp. žiadosťami obvinenej o mimoriadne zníženie trestu, resp. o uloženie záväzného právneho názoru krajskému súdu spočívajúceho v potrebe zaoberať sa prípadnou aplikáciou niektorého z hmotnoprávnych ustanovení upravujúcich mimoriadne zníženie trestu. Najvyšší súd si v tejto súvislosti neodpustí poznámku, že skutočnosť, že sa obvinená svojim konaním vystavila hrozbe trestného stíhania, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k jej právoplatnému odsúdeniu, je výlučne zodpovednosťou obvinenej. Napokon, k totožnému záveru dospel aj krajský súd, ktorý vskutku výstižne skonštatoval, že obvinená bola matkou už v čase, kedy páchala (nielen) „súdenú“ trestnú činnosť a mala možnosť dostatočne si uvedomiť následky svojho opakovaného konania spočívajúce najmä v tom, že môže byť odsúdená a rovnako tak jej môže byť v zmysle odsudzujúceho rozsudku uložený trest odňatia slobody bez podmieneného odkladu jeho výkonu (viď str. 15 odsek posledný a nasl. rozsudku krajského súdu). Totožný záver platí aj k vlastnou rukou spísanému podaniu obvinenej zo 14. apríla 2022.

Ak obvinená náznakovo namieta aj nepoužitie § 39 a nasl. Trestného zákona pri určení výmery uloženého trestu odňatia slobody, k tomu najvyšší súd musí uviesť, že všetky odseky obsiahnuté v ustanovení § 39 a nasl. Trestného zákona sú fakultatívneho charakteru. Uvedené znamená, že na použitie príslušného hmotnoprávneho ustanovenia upravujúceho mimoriadne zníženie trestu neexistuje v prípade naplnenia tej - ktorej podmienky obsiahnutej v naposledy označenom ustanovení Trestného zákona právny nárok. Naopak, súd dôvody nepoužitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu ani nemusí uvádzať v odôvodnení rozhodnutia, pokiaľ skutočnosti nasvedčujúce niektorému z do úvahy prichádzajúcich dôvodov takéhoto zníženia neboli predmetom dokazovania. Iba použitie niektorého z ustanovení mimoriadneho zníženia trestu musí súd náležitým spôsobom odôvodniť.

Dovolací dôvod však rozhodne nie je v tomto kontexte zákonne predpokladaným spôsobom naplnený, a to už na podklade skôr vyjadreného poukázania na skutočnosť, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 a nasl. Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou fakultatívnou povahou a významom predstavuje paralelu so všeobecnými kritériami určenými pre voľbu druhu trestu a jeho výmery podľa § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a nasl. Trestného zákona, pričom naproti nemu stoja napríklad ustanovenia § 41, resp. § 42 Trestného zákona upravujúce postup súdu pri ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu, respektíve § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré predstavujú naopak ustanovenia kogentnej povahy.

Z toho dôvodu nemožno - podľa subjektívneho názoru obvinenej - nespravodlivú absenciu aplikácie § 39 Trestného zákona podradiť dokonca ani pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ totiž skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy nevyužili niektoré z citovaných zákonných ustanovení zakladajúce ich moderačné oprávnenie tak, ako tomu je vo veci predstavujúcej predmet dovolacieho prieskumu a uložený trest v konečnom dôsledku vymerali v rámci zákonom predpokladanej trestnej sadzby nemožno tvrdiť, že by trest bol uložený mimo sadzbu upravenú v Trestnom zákone za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Vyššie vyjadrené v súhrne znamená, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nemožno odvodiť s poukazom na skutočnosť, že obvinenej nebol uložený trest aj za súčasného použitia § 39 a nasl. Trestného zákona, v dôsledku čoho subjektívne pociťuje uložený trest ako neprimerane prísny. Naopak, už zo skôr prezentovaných právnych úvah najvyššieho súdu je zrejmé, že takto „pociťovaná“ neprimerane vysoká výmera trestu odňatia slobody nezakladá žiaden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

+ + +

Sumarizujúc vyššie predostreté právne úvahy preto najvyšší súd uzatvára, že v trestnej veci obvinenej nezistil naplnenie ňou označeného (a ani žiadneho iného) dovolacieho dôvodu.

Riadiac sa skôr vyjadreným rozhodol najvyšší súd tak, ako je vyjadrené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.